

Brassói Lapok

XL. évfolyam

35. szám

Főszerkesztő

Szele Béla dr.

Szerda

1934. évi február 14

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lejti fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetés oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király utca 56-58. Telefon-zámok: kiadóhivatal 92., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK MEDGYEST!

Párisban, Bécsben általános sztrájk, Linzben ostromállapot

Igazolási vita, amelyet még nem lehet lezárni

Irta: KACSÓ SÁNDOR

I.

A képviselőház igazolási vitája — a mi szempontunkból — teljesen lezajlott. Bethlen György gróf, a Magyar Párt elnöke megtette „elvi jelentőségű” nyilatkozatát a választásokon történt viszályok, a hatósági erőszak és más szavazatróló ténykedések ügyében. Ezt a nyilatkozatot, jelentéseink szerint, a román képviselők csendesen, meglepő nyugalommal hallgatták végig. Nagy harc az elvesztett magyar szavazatok és a szavazatokkal elvesztett magyar mandátumok körül igazán nem volt.

A történetek azt mutatják, hogy ilyen harcot a Magyar Párt és a pártelnök nem is akart. Ezért volt nyilatkozata csak „elvi” nyilatkozat s általában nem ment túl az egyszerű tiltakozás határán, amit nyugodtan meg lehet halgatni, mert éppen csak meghallgatni kell, utána ugyanis lesz belőle új választás. Tulajdonképpen az történt, hogy a Magyar Párt tiltakozott ugyan a választási viszályok ellen, az eredményt azonban nem felelőzte meg, hanem tudomásul vette.

Ugy, ahogyan a képviselőház is tudomásul vette a tiltakozást.

Nagyos simán, nagyon előírászerűen ment ez az egész dolog.

A szenátusban pedig még ennyi sem történt. Ott a Magyar Párt az igazolási vitában nem is volt érdekelt. Nem volt oka rá, hogy tiltakozék, vagy éppen harcot kezdjen. Az ok nélkül való harcnak nincs is értelme s mi távolról sem azért állapítjuk meg most ezeket, mert sérelmezni, vagy éppen támadni akarunk. Annak, ami a választásokkal kapcsolatban a Magyar Párttal és a Magyar Párt körül történt, ez volt a legeszegebb, legtermészetesebb befejezése s mi nem is vártunk mást. Bethlen György gróf pártelnök a megtett nyilatkozattal zárta a legutóbbi általános választások magyar részét. Tiszteleggel zárta le. Ez az, amiért nyilatkozata „jelentőségű” volt, függetlenül a kérdés elvi részétől.

Az elvi rész a román pártok felé szólt, helyesebben a többségi párt felé. A „jelentőségű” azonban felénk, az erdélyi magyarság felé. Ezt a részt ki kell fejteni, meg kell magyarázni, ki kell elemezni. Ez a mi belső ügyünk, amit jó lesz alaposan megrágni azokban a választásoktól mentes, csendes időkben, amikor a liberálisok most hihetőleg biztositanak a mandátumok birtokosainak, de az egész országnak és a Magyar Pártnak az öröme is.

Az, ami már megvan, az biztos. Egy újabb választás viszont még az eddigieknél is nagyobb bizonytalansággal jöhetne. Csak hogy: bármilyen lassan is jön, mégis minden nappal közelebb vagyunk hozzá. Bethlen György gróf csendes

és higgadt tiltakozása elég figyelmeztetés lehet arra, hogy többé a régi módszerrel — most már nyugodtan ülhettünk a következő választásokig — nem lehet élni és kisebbségi politikát vezetni.

*

Közvetlenül az általános választások előtt tartottunk már egy olyan számbavételt, amilyenre most is készülünk. Felírtuk a tapasztalt jelenségeket, a kielemezhető társadalmi, gazdasági és politikai erővonalakat s aztán levontuk a következtetést, amely nagyon, de nagyon kedvezőtlen volt a Magyar Párt esélyeire. Akkor még sok mindenben lehetett volna segíteni s ha hallgattak volna ránk az illetékesek, talán nem kellett volna Bethlennek most ilyen halknak, ildomosnak, ilyen „elvi jelentőségűnek” lennie. Ez azonban most már mindegy, a választás megtörtént és úgy történt meg, ahogy megtörtént. Az új kezdeményezést, vagy ha úgy tetszik, harcot a mai helyzetből kiindulva kell fölvenni újra. Erre akkor ígéretet is tettünk s most nem akarunk beleesni abba a hibába, amit annyiszor kifogásoltunk. Nem akarunk csendesen pihenni egészen az új választásokig. Fel akarjuk verni az akaratot, a jószándékot, a tettekre való készséget. Történjék valami új, jobb, célravezetőbb most, a csendes időkben. A következő választásokra már most e kell kezdeni a készülődést, de komolyan és intézményesen, mert lám — én például komolyan örövendek ennek — kortesszólamokkal már nem lehet megvárni a kisebbségi sors nehézségei közepette kinyílt szemüerdélyi magyar népet, amely nem hibás a történetekért, s büne legfeljebb az, a dac, hogy a román pártok kortesszólamait csakazértis meghallgatta.

És ebben is neki van igaza.

Mindenki álmithatja és szédítheti, mindenkinek meg tudja bocsátani ezt, csak éppen a saját urainak nem. A román pártok kortességére megcsalhatják, becsaphatják, de a Magyar Párt nem teheti meg ugyanezt velük. A Magyar Párttal szemben jogosan igényesebbek, követelőbbek. És ha ebben is csalatkoznak, amint csalatkoztak igen sok szempontból, nem tarthatom erkölcsileg züllöttségnek azért, mert szabad vadászokká váltak s kalózkodási játékokat játszottak azért a 20-100 lejért, egy-két liter borért, amit a román kortesektől kaptak s aztán állották a szavukat a pecsénnyommal a kezükben is. Mennyivel voltak erkölcsösebbek akkor, amikor a magyarok jelöltek józsién, hunyorgatva, vidáman és bizakodva mesélhették róluk, hogy „elfogadják ugyan a román kortesek ajándékát, de azért a pecsétet a magyar listára ültik, mert ilyen ravasz góbé a székely...”

Ezért az elvesztett és megdöbbentő

eredményü választásért cseppet sem szabad a népet, a választók tömeget hibáztatni, mert bárhogyan is forgatjuk a dolgot, a hiba azokban van, akik, bármiért is, nem kellettek ennek a népnek, vagy még inkább azokban, akik olyanokat állítottak oda jelölteknek, akik, bármiért is, nem kellettek ennek a népnek. Egészen egyszerű, sőt szégyenletesen egyszerű politikai szempontból csak erről van szó, ha a Magyar Párt és azok, akikben tulaékosan fáj ez a választási eredmény, csak azt, éppen csak azt sérelmezik, hogy a választók és különösen a székelyek nem vonultak fel egy tömegben a Magyar Párt zászlója alatt, hanem bőségesen adtak szavazatokat a román pártoknak is s emiatt a magyar jelöltek nagyrésze kibukott. Bizonyos szempontból és bizonyos mértékig értékelni tudjuk ezt a szempontot is, mert a székelyek s általában a magyar választók tömeges felvonulása egyenes arányban van a választott képviselők számával. A fogalmakat azonban ennek ellenére sem vagyunk hajlandók összevetíteni s ezért — engedjen meg a Magyar Párt — igazán nem azt fájlaljuk, hogy csak hét képviselőnk és három szenátorunk került be a törvényhozásba. — Ilyen szégyentelenül egyszerű és egyréti még sem lehet egy nép kisebbségpolitikai célkitűzése. Mélyebb, fontosabb, életbevágóbb szempontok, célkitűzések és népi vágyak adhatnak csak komoly és becsületes tartalmat annak a politikai harcnak, amit a Magyar Párt vállalt és egyedül képvisel ebben a pillanatban. Ezeket a fontosabb, mélyebb és életbevágóbb szempontokat kell előtérbe hozni s meg kell végre tagadni azt a nagyon kicsinyes, nagyon silány és nagyon kiábrándító magyarpárti számtant, amelynek egyetlen kényes és kinos feladata volt eddig: *hány biztos hely van és hol vannak ezek a helyek?*

A biztos helyekre ugyanis „adva vannak” már — nem az ismeretlenek, hanem a nagyon is ismertek.

*

Ez a legutóbbi választás rengeteg olyan jelenséget dörzsölt eléggé edzett kisebbségi orrunk alá, amelyekből hasznos, bölcs és nagyon idejénvaló tanulságokat vonhatunk le. Ez volna a mi közelebbi célunk. A távolabbi viszont az volna, hogy most, a választások és az igazolási vita után higgadt, nyugodt, szétaszitító szenvedélyektől mentes időben vigyük újra magyar közvélemény elé ezt a kérdést. És érjünk is el eredményt.

Ebben a bevezető cikkben azonban helyet kell szorítanunk még arra is, hogy

választ adjunk egy vádra és egy jogosnak látszó kérdésre.

A vád az, hogy miért indítottuk meg harcunkat pontosan a választások előtt. Sulyok István például — erősen tulozva álláspontunk népszerűségét és lapunk erejét — egyenesen a választások előtt írott cikkeinknek tulajdonította a bukását. Vissza kell utasítanunk ezt a hízegő véleményt. Az igazság az, hogy minden komoly ember eredményt akar elérni, ha már harcba kezd. Ez érthető ugyebár. Mi is eredményt akartunk elérni s amikor éppen a választások előtt hívtuk fel a Magyar Párt figyelmét az elkövetett hibákra, azért tettük ezt, mert a jelölésekkel már látni akartuk az eredményt. Mikor lehetne rávenni, rábiztatni egy politikai pártot a hibák orvoslására, mint választások előtt, amikor szüksége van a választók hűségére és jóindulatára? Ma is azt hisszük, hogy ha akkor hallgat ránk a pártvezetőség, a választás sokkal elviselhetőbb eredményt hozott volna. Nem azért, mert mi cikkeket írtunk erről, hanem azért, mert a választók tömege látta volna, hogy van valami akarat, szándék a megújulásra, az ő kedvének teljesítésére. Mit gondol Sulyok, a három székely vármegye közel 100 ezer, vagy talán ennél is több választója félszáz százaléknál nagyobb arányban olvasta és fogadta el a mi véleményünket? Nem kérdeztem meg a kiadóhivatalt, de nem hiszem, hogy a választások előtt a három székely vármegye 100 ezeres példányszámban vásárolta volna a lapunkat. Az igazság az, hogy nem mi csináltuk a közvéleményt, hanem hangot adtunk a meglevő közvéleménynek, amely a mi véleményünk is volt. Sulyok persze azt mondja erre, hogy lám, az üzleti szellem! Sulyok azonban ezúttal is téved, mert elég közeli példák vannak arra is, hogy szembeszálljunk és harcoltunk olyan károsnak és veszedelmesnek tartott tömegörüllettel szemben, amit ő például sietett szítani és megnyergelni.

De hát ez nem tartozik ide. Csak izesi-tőnek szántam.

Ide még az a kérdés tartozik, hogy miért „kezdjük újra” csak most ezt a dolgot, mikor a választások utáni megdöbbent hangulatban sokkal termékenyebb talajra hullott volna. A feleletünk ez: meg kellett várnunk az igazolási vita lezárását, egyrészt azért, hogy lássuk, miként viselkedik a Magyar Párt, másrészt azért, mert nem akartunk esetleg ellenérveket szállítani a kormánypártnak arra az esetre, ha a Magyar Párt harcot kezd.

Mi ugyanis ebben a most következő cikksorozatban azt akarjuk kimutatni, hogy a Magyar Párt nem a választási visszaélések és erőszakoskodások miatt bukott el. Azt akarjuk kimutatni, hogy miért és hogyan bukott el s aztán újra csak — nem tudjuk már hányadszor — el akarjuk mondani azt, hogy véleményünk szerint mi volna a fontos, hogyan kellene úgy elindítani ezeket a magyarpárti „dolgozat”, hogy azok valóban minden erdélyi magyar „dolgai” legyenek.

Tessék kivágni és eltenni!

7. sz. SZELVÉNY

a B. L. februári
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab februári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 február havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

Bukás előtt az új szerb kormány

Belgrád, február 13.

Bécsen keresztül érkezett belgrádi jelentés szerint az új Uzunovics-kormány helyzete erősen megrendült a kormánytagok között támadt ellentéték miatt. A miniszterek egyrésze ugyanis ragaszkodik ahhoz, hogy a volt kormány néhány tagja ellen azonnal indítsanak vizsgálatot, sőt tartóztassák le őket.

Az Uzunovics kormány lemondása biztosnak tekinthető.

Musanoff bolgár miniszterelnök érdekes nyilatkozata a Balkán egyezményről és Titulescuról

Szófia, február 13.

Musanoff bolgár miniszterelnök az egyik vidéki városkában tartott népgyűlésen érdekes kijelentéseket tett a Balkán-egyezménnyel kapcsolatban, a melyhez tudvalevőleg Bulgária nem csatlakozott.

— Bulgária a belgrádi, ankarai és bukaresti látogatásokkal eléggé bizonyosságot tett arról, hogy békés és barátságos viszonyban akar élni összes szomszédai-val s egyáltalában nem gondol arra, hogy jelenlegi határait erőszakos eszközökkel kísérelje meg megváltoztatni. Bulgária a népszövetségi elkötelezések alapján áll a magatartásával minden nagyhatalom szerint megfélemlített nemzeti méltóságunk. A Balkán-egyezményhez viszont nem csatlakozhatott Bulgária, mert ez az egyezmény egyenesen a jelenlegi határok megszilárdítását célozza akkor, amikor Bulgária ismétellen hangsúlyozta, hogy mincse a szándékában semmi erőszak.

Beszélt Musanoff Titulescuról is.

— Titulescu román külügyminiszter — mondotta Musanoff, — a tág kifejezések és a nemeslelkűségnek olyan keveréke, hogy az ember sohasem tudja róla, vajjon adni akar-e, vagy pedig elvenni.

Csunya botrány a konstancai munkakamara ülésén

Konstanca, február 13.

Az itteni munkakamara magántisztviselői szakosztályának vezetősége vasárnap délelőtti ülést tartott, amely nagy botrányba fulladt.

Az ülés közepén táján Demetriad munkakamarai tanácsstag rámutatott arra, hogy a szakosztály elnöke, Filip, egyben kormánybiztosa is a munkakamarának, ami összeférhetetlen. Követelte, hogy Filip mondjon le a szakosztály elnöki tisztéről, amelynek mint kormánybiztos nem felelhet meg.

Filip kijelentette, hogy nem hajlandó lemondani s megtagadta azt is, hogy szavazásra bocsássa a szakosztály több vezetőségi tagjának bizalmatlansági indítványát. Erre heves szóváltás keletkezett Filip ellenesei és barátai között, akik hamarosan hajbakaptak s verekedni kezdtek. Filip jobbnak látta kerekét oldani. Távollétét azonban egyik vetélytársa, Moldovanu aiehnök arra használta fel, hogy mégis szavazásra bocsátotta az ellene szóló bizalmatlansági indítványt s a szavazás eredménye az lett, hogy a szakosztály öt szavazattal négy ellenében kimondta Filip elmozdítását az elnökségről. Ennek hírére Filip újra a teremben termett, hogy ő is szavazzon, szavazólapját azonban az alelnök szétépte, azzal az indoklással, hogy neki, mint érdekeltnak, nincs joga magára szavazni.

Az ülést végül abba kellett hagyni, mert újabb verekezés fenyegetett, azoknak a magasztos eszméknek a nagyobb dicsőségére, a melyeknek jegyében Joaniteanu, a nagy demagóg, a munkakamarákat létrehozta.

A nagylelkű kormánypart

öt szenátori mandátumra pótválasztás lesz

Minisztertanácsi döntés az adókönyvitésekről

Bukarest, február 13.

Bár a szenátus igazolta az összes szenátorválasztásokat, az ellenzék mégis lehetőséget nyer arra, hogy néhány pótválasztáson némileg kártalanítsa magát.

A belpolitikai fegyverszünet érdekében kormány, illetőleg nyilván a kormánypart vezetősége rábírt négy többségi szenátort, hogy mondjanak le mandátumukról.

Ez meg is történt a szombat esti ülésen, amelynek végén Moldovanu Leonte elnök bejelentette, hogy Iordachescu, Tanasescu, Drugariu és Bolgar Tivadar szenátorok bejelentették lemondásukat s ennek következtében

Hotin, Hunyad, Krassó és Soroca megyékben rövideken pótválasztás lesz a községtanácsi szenátori mandátumra.

Egyébként elhalálozás folytán az Arges megyebeli községtanácsi szenátori mandátum is gazdátlanná vált s így összesen öt pótválasztás lesz a közeljövőben.

Kormányparti körökben továbbra is azt hangoztatják, hogy a pótválasztások során a kormány nem állít jelöltet s az öt szenátori mandátumot átengedi az ellenzéknek, hadd marakodjanak rajtuk.

A szenátus különben csak szerdán tartja legközelebbi ülését s azon megkezdje a felirati vitát. Ennek az elnapolásnak az a célja, hogy addig a képviselőház is lefolytathassa a zigazolási vitát.

Vajudik a behozatal új rendszabályozásának az ügye

A kormány gazdasági bizottsága szombaton este újabb ülésben foglalkozott a behozatal újjászervezésének kérdésével. Végleges határozatot ezalkommal sem hoztak, mert még szükségesnek mutatkozott összeegyeztetni a pénzügyminiszter s az ipar- és kereskedelemügyi miniszter szempontjait a Banca Nationala kívánalmaival. Evégből hétfőn este még egy értekezlet lesz a Banca Nationala-

nál s a kormány gazdasági bizottsága szerdán este ismét tárgyalás alá veszi a kontingentálás ügyét, hogy végleg megállapodhassék a jelenlegi rendszer módosításában.

Ülésének második részében a bizottság tudomásul vette a földművelésügyi miniszteriumnak a kukoricában hiányt szenvedő vidékeknek vetőmagra s élelemre szolgáló tengerivel való ellátására vonatkozó tervét. A bizottság több intézkedést határozott el az inséget szenvedő lakosság megsegítésére.

Milyen adókat szállítanak le?

A kormány hétfő este minisztertanácsot tart, amelyen ismét a parlament elé terjesztendő törvényjavaslatokat vitatják meg. Ezuttal az autonóm pénztárak egy részének megszüntetéséről szóló javaslatot, valamint az adókönyvitésekre vonatkozó javaslatokat tárgyalják le véglegesen.

MAI SORSOK

— Ott feküsznek sósirban a föld alatt...

Hét évig kényszermunkában ártatlanul

Brassó, február 13.

A bemutatkozás után rögtön kezd:

— Tizennyolcan voltunk őrségen, épen tizennyolcan, amikor egyszerre csak meggyulladt a négy felén a kaszárnya, felrobbant a lőszerraktár két vagon gránáttal s köröskörül lángot fogott egy csomó ház s elpusztult valami huszonöt üzlet. Tizennyolcan voltunk kérem, én Biró Albert Kolozsvárról, még egy pár magyar katonapajtásom, egy medgyesi szász, egy temesmegyei zsidó, egy regáti cigány, románok és öt orosz, egyiket úgy hívták, Cslányi, másikat Sulaj, a többit nem tudom, hogy hívták. Mind

mondtuk, nem mi csináltuk, ártatlanok vagyunk, de hiába mondtuk.

A temesvári hadbíróság előtt

12 kapitány vádolt minket és eljött tanuskodni ellenünk két asszony, két asszony, akik azt mondták: Láttuk, mikor ezek eldobálták a cigarettát, attól lett a tűz. Négy hosszú, keserves napon át tárgyalták ügyünket, minket is vaj tiz tizt védett, de a se használt. Mind a tizennyolcunkat, mindegyikünket, a szászt is, meg a román is, meg a magyar is, meg a zsidót is, huszévi kényszermunkára ítélték.

Megrázó részletek

Amikor mentünk a földalatti

folyósón, hát fájt, zakotált a szívünk, de mit csinálhattunk, rajtunk volt már a foltos rabruha, várt már bennünket a sósállító taliga, a nagyfüli számár, aki a talyigát huzza, meg a huszévi raboskodás. Várt bennünket bizony, mi nem afféle könnyű rabok voltunk, kiknek szabad a földfeletti sétátérre, az udvarra menni, nem, mi vasban voltunk egyideig, aztán levettük rólunk igaz a vasat, de akkor is úgy hívtak bennünket, ognás, ognásnak hívtak bennünket, írja meg, uram. Nem volt szabad felmenni a napvilágra, folyósón jártunk csak, a folyósó ablakain alig jött be a levegő, ott vakoskodtunk. Aztán telt az idő telt, bizony az is telik, csak az első két év volt nehéz. Csak az első két évben volt nehéz látni, hogy halnak meg a társaink, akiket rendre-rendre megismertünk, meg es szerettünk. Megszerettük egymást közös rabságunkba, közös sorsunkba. Meg szoktuk azt az életet is, néztük, hogy jön közénk, az ezernyolcszáz rab közé mindennap egy-kettő s láttuk mindennap, hogy visznek el egyet-kettőt közülünk is. Nem mondta senki, nem látta senki, de mi tudtuk, éreztük, nem teltik el ezeket koporsóba, hanem gödörbe, egyre-másra, hiszen ognások voltunk mi, uram, ognások.

Aztán belenyugottunk, bele mi

és jártunk, jártunk a vésővel, kallapácsal s a robbanóval, jártunk dolgozni. Hej, hányszor láttuk, találtunk a só között, ottmaradt rabot merevülve! Belenyugottunk mi már az örökös rabságba, meg az örökös halálba. Gondoltuk, minket is olyan sors ér, mint a tizennyolcunk közül ötöt, akit bizony más nyolcvanval együtt eltemetett a só. Mészót öt

Hogy eltelt a második év is, meg a harmadik,

már nem bántuk mi a sorsunkat, elfáultunk, néha-néha fellázadtunk, de ettünk kétszer naponta a levesből, ettünk s dolgoztunk és este bizony még, már a vége felé szórakoztunk is, énekelünk, amolyan földalatti énekeket, nekünkvalókat. Volt közöttünk egy papbarát, az misézett, meg Bernstein, a zsidó, aki szombaton imádkozott. Így éltünk mi a betonfalú, földalatti házban és se a napra, amit nem érezhettünk, se az asszonyokra, akit nem érinthettünk, nem gondoltunk már. Hát, hogy így mesélek, elmondom azt is magának, hogy volt nálunk a király is más nagyurakkal s akkor az egyik orosz olyan szép román beszédet mondott neki, hogy sirt bizony. Akkor kaptunk a királytól egy tehent és négy disznót. Levágták nekünk, jó volt nagyon.

Hat évet és tizenegy hónapot és két napot és másfél órát

éltünk így, amikor egyszer csak hívtak minket. Mentek Bukarestbe, mondták, mentek Bukarestbe. Mi nem tudtuk, miért visznek, csak annyit tudtunk, hogy amikor a nagyajtó, a hatalmas nagy vasajtó bevágódott mögöttünk és szembe sütt az áldott nap, hát nem láttunk, nem mi, mint a vakok állottunk

tanácsalannul és fogtuk egymás kezét és nem tudtunk megindulni és tapogatóztunk és sirtunk, akkor először életünkbe. Aztán Bukarestbe kiderült, hogy mű ártatlanok voltunk, mi igen, más gyújtotta fel a kaszárnyát, a lőszerraktárt, a házakat, a huszonöt üzletet, más bizony és az a két asszony is hamisan esküdött, mert két-kétszáz ezer lejt kapott.

Szabadok vagytok, emberek, szabadok és senki se parancsol nektek,

menjete haza isten hirivel, mondták nekünk Bukarestbe és most itt vagyunk Brassóba a tüzérkaszárnyában, egy meleg szobában, elsőosztályu kosztot kapunk. Elsőosztályut és a tizt urak pénzt hoznak nekünk és ruhákat és az egyik kapitány velünk jött a tegnap és saját pénzéért hatszáz lejért vett nekünk ruhát és cipőt, fehérneműt. Mert egészen csőrök voltunk, ahogy kiengedtek, levették rólunk a rabruhát, többet ne hordjatók, mondták. És én ezért a tegnap meztitláb futottam a Hosszu-uccán és néztek az emberek, hogy miféle ember vagyok, mert hát a lábam kék volt és összefagyott. A református pap adta nekem ezt a sárga cipőt, nézze meg, milyen jó nekem.

Azért jöttem, uram, hogy adjon valamit

nekem s a társaimnak, adjon valami kicsi pénzt vagy ruhadarabot, hogy vigyem el nekik, a tizenhárom társamnak, az oroszoknak és a szásznak és a románoknak és a magyarnak, megint a cigánynak, hogy jöhessenek, hogy meheessünk haza, hogy indulhassunk haza, hazafelé. Mert mi most már soha el nem válunk egymástól, mindig együtt leszünk, együtt egy városba fogunk letelepedni, mint valami édes jó testvérek és úgy is fogunk mi meghalni. Az oroszok meg is esküdtek, hogy hazamennek elrendezni egyet-mást, de visszajönnek hozzánk, hogy soha el ne váljunk.

A miénk lesz egészen a vonat hazafelé, énekelünk majd rabnótákat, énekelek én is, pedig azt se tudom, él-e még az apám, aki egyedül volt nekem a világon, a világon egyedül, nem tudom, vajjon él-e még, hét éve nem láttam.

— Ezt az oroszoknak viszem, mondotta Biró Albert, ahogy megfogta a bakan-csomat, a husz lejen pedig nadrágot és cigarettát veszek.

— Örül-e? — kérdelem tőle, ahogy fogom a kezét. — Hogyne, mondja, süti a nap, tavasz is lesz, szabad vagyok, hogyne örülnék, mondja és elmegy, elmegy rövid, szűk, foltos nadrágjában, bekecsében, elmegy Biró Albert, hajlottan és öregén a sóbányától, ahol ártatlanul tartották hét évig.

Mai sorsok, de még ma is lehet könyyezni rajta. Ha még tud itt sirni valaki.

Salamon Ernő

GOLDIS LÁSZLÓ

Várhány hét óta két aradi magánlakás felé figyelt aggódó nyugtalansággal a román közvélemény. A régi román nemzetiségi mozgalom két markáns alakja, az új-Románia megteremtésének két előmunkása és a román politikai élet két vezetőegységisége feküdt hetek óta bejelen aradi lakásán. Goldis László és Pop C. István, ez a két, igazán történelmi időket átélő közéleti férfi, súlyos betegségével ismét a közérdeklődés középpontjába került.

A szíve ölte meg Goldis Lászlót, helyesebben talán: a szíven keresztül — a politika. A közéleti szereplés, a napi politika állandó izgalmakkal terhes atmoszférája tenyésztette ki ezt a betegséget, amely most 72 éves korában megölte. Még évekkel ezelőtt történt, hogy egy politikai gyűlésen hirtelen rosszul lett, elájult. Orvosai szívizomzat megbetegedést állapítottak meg és eltiltották Goldist a közéleti szerepléstől. De egy évtizedes küzdelemben el töltött mult nehezen „leépíthető” valami.

Goldis László a román nemzet halottja — hivatalosan. De nem hivatalosan: ténylegesen, talán még inkább a román nemzet halottja, mint ahogy az az ünnepélyes külsőségekből, a mellyel temetését rendezik, kitűnik. Évtizedes küzdelem, egy eszmében, egy elgondolásban gyökerező fanatikus hite és nagy harci készsége kötik ezer és ezer szállal azokhoz a történelmi időkhez, amelynek gomolyaga csak most kezd tiszta képpé rendeződni előttünk. Az a tény, hogy Goldis László meghalt, hogy 72 esztendő korában megszűnt élni, ez a tény mutatja, hogy történelmi idők határköveit hagyjuk hátunk mögött. Goldis László alakja már életében, de most, hogy meghalt, különösen: történelmi figurává minősült át.

Gyorsabban haladnak az évek? Gyorsabban változnak az események? Nem valószínű. De tény az, hogy a közelmúlt eseményei már történelemszámba mennek. Tény az, hogy sokkal előbb válik manapság „történelemmé” az élet egy-egy történet-ciklusa, mint azelőtt, bármikor. Tágabb talán a látókörünk, előbb tisztulnak ki előttünk az események zűrzavara képei — vagy talán más oka van annak, hogy most már gyorsabban alakul zárt egységgé egy-egy történetcsoport, mint azelőtt, ma már nem kellene száz esztendőkhöz ahhoz, hogy egy esemény-sorozat megszűnjék közvetlen hatóerővel közrejátszani az élet menetének szempontjából.

Számunkra már nem csak a háborút megelőző események, de maga a háború, a forradalom is — történelmet jelentenek...

Ez az oka, hogy Goldis László halála nem egyszerű esemény. Ez az oka annak, hogy Goldis László ravatala mellett megállva és belepillantva ebbe az éppen most megszűnt életnek történetébe, — a legutóbbi kor számunkra legérdekesebb, legközelebbes történelemszakaszra pillanthatunk vissza. Azok az okok, amelyek akkor lendítették mozgásba a történelem kerekét, ma már csak a fizikai törvény alapján bírnak jelentőséggel napjaink eseményei: annak a fizikai törvénynek alapján, amely azt tanítja, hogy az energia soha semvész el.

Ennek, az aradi Kulturpalota aulájában felavatolt férfi a multja egyet jelent ezekkel a történelmi időkkel. Személyéhez kapcsolódott az erdélyi román nemzetiségi mozgalom.

Brassóban kezdte meg politikai működését, ahol első törekvései közé tartozott, hogy a származékot megnyerje egy kisebbségi front számára. Amikor látta, hogy a származék tulságosan érdek-emberek ahhoz, hogy távolabbi érdekekért, későbbi eredményekért harcoljanak, egy-magában folytatta a küzdelmet, megszervezte a román tömegeket, bámulatos energiával és sok taktikai érzékkel dolgozott azon, hogy megmozdítsa, zárt egységbe tömörítse az erdélyi románságot. Ő volt a szellemi irányadó, ő volt a központi gondolkodó a román nemzetiségi mozgalom vezérkarában. Ő volt az, aki a háboru idejére passzivitásba vitte a nemzeti ségi mozgalmat — a nyilvánosság számára. Mert ugyanakkor ő volt az, aki a háboru idején az egyházpolitika látszólag semleges területén tovább folytatta azt a munkát, amelyet látszatra leállított.

Ugyancsak Goldis László volt az, aki 1915-ben a bécsi kamarillával bizonyos megegyezőket kötött, aki ezeket a megegyezőket Vilmos császárral is elismertette. Hogy mennyire történelmi jelentőségűek voltak ezek a megegyezések, misem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy Tisza István csak úgy tudta a megállapodást ellensúlyozni, hogy Magyarország elszakadásával fenyegette meg szövetségeseit...

Goldis László nevéhez fűződik a gyulafehérvári pontok megszerkesztése is. Nevéhez fűződik az a tény, hogy ezek a pontok a kisebbségek szabadságának bázisát remélték megteremtteni. Goldis László kisebbségből lett többségi államférfi és a kisebbségi multat nem felejtet-

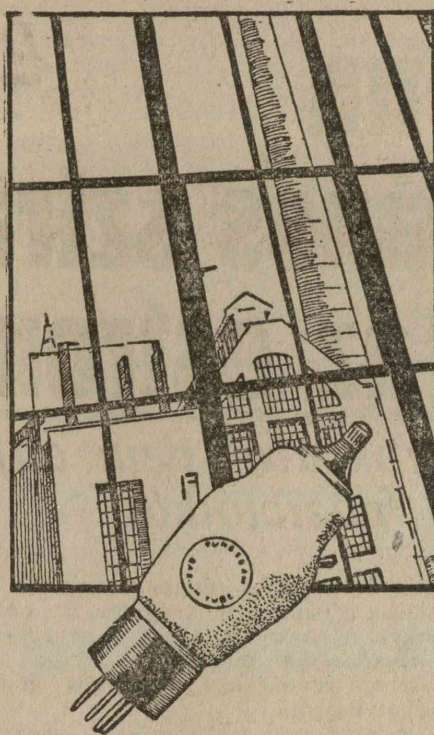
te el. Mi több: még csak nem is tagadta meg. Hogy nem úgy történt minden, ahogy Goldis László akarta, szeretete volna: megálmodta — már nem az ő hibája...

*

Meghalt egy ember, meghalt egy férfi, akinek a kezén keresztülfutott a közelmúlt történelmének eseményfonala. Goldis László ma már történelmi regényalak. Mégpedig különös regényalak. Mint ahogy mindannyian azok vagyunk bizonyos mértékben, ha kevésbé markáns alakjai, mint Goldis: de mi is figurálunk ebben a regényben.

Mert azzal, hogy a történelmi periódusok lefolyása meggyorsult, ezzel megadatott nekünk, hogy megérjük egy történelmi korszak kibontakozását és lezárását, de ugyanakkor egy új történelmi korszak elindulását és kibontakozásának kezdetét is. Mert nem kétséges: új, történelmileg zárt egységet jelentő eseménykomplexum hajnalán, fordulópontján állunk mindannyian. Láttuk a tegnapot és itt vergődünk a holnap születésének vajdása előtt. Mindannyiunkat megtép a szülés kinja. Goldis László is eljutott velünk idáig. A kibontakozást már nem érte meg. Viszont az is kétséges, hogy mi tulajuk-e a kibontakozás nagy láz-rohamát...?

Balla Károly

ÉGBENYÚLÓ
GYÁRKÉMÉNYEK

hirdetik a „TUNGSRAM“-művek nagyságát... Mélyreható tudományos kutatás és évtizedes tapasztalatok dolgoznak itt szüntelenül azon, hogy rádióját élvezetesebbé tegyék... Így jött létre a modern rádiótechnika csúcsteljesítménye a legmodernebb „Tungsram” rádiócső.

TUNGSRAM

Páris idegekre menő
kényszernyugalomban

A 24 órás tünnetlő sztrájk nappali időszaka nyugalomban tel el, csak az éjszakától félnek. El akarták rabolni a Stavisky-ügy iratait

Páris, február 13.

Hétfőn reggel Párisban megkezdődött az általános sztrájk. A reggeli lapok közül csak egyetlenegy jelent meg, a királypárti Action Française. Az árusítása azonban ennek a lapnak is hamarosan megakadt, mert a sztrájkot ellenőrző járőrök nagyon keményen léptek föl.

Az útlelek javarésze nem is mert nyitni. A földfeletti forgalom szinte teljesen megszűnt. Páris elvesztette régi képét és jellegzetességét. A földalatti vasutvonalakon néhány kocsit közlekedik, ezeknek a szabad forgalmát azonban csak úgy tudták biztosítani, hogy az állomások lejáróit mindenütt erős katonai osztagok szállították meg.

A sztrájkörök is külön csapatokba verődtek össze s megszállták a fontosabb pontokat. A munka mindenütt áll, még a hivatalokban is. Egyedül az állami üzemek dolgoznak, mert

ezek alkalmazottai féltik állásukat. Ezek révén a lakosság a mindennapi szükségletekhez tartozó elsőrendű cikkeket rendelkezhetik s ha a sztrájk valóban csak 24 óráig tart, nagyobb baj nem is lesz.

Az utcákon páncélaútlók és gépfegyveres katonai osztagok közlekednek. A délelőtti órákban a hadügyminiszter nagyobb katonai csapatokat is felvonultatott, hogy a délutáni, bejelentett tüntetéstől elvegye a munkásság kedvét. Egyébként elég csend és rend uralkodik. Összetűzés a rendőrség és a sztrájkörök között a kora délutáni órákig nem volt. A rendőrség békén hagyja a sztrájköröket s eddig ezeknek sem igen volt alkalmuk erőszakoskodni, mert a szervezett munkásság mindenütt állja a sztrájkot. A reggeli órákban a párisi hatóságok attól tartottak, hogy talán a külföldre szóló távirati- és telefonszolgálatot sem sikerült fenntartani, ez az aggodalom azonban később megszűnt, mert elegendő szak-

ember akadt a szolgálat ellátására.

A hangulat természetesen nagyon izgatott s a lakosság körében tartja magát az a hír, hogy

estére újabb utcai zavargások várhatók.

A rendőrség és a karhatalmi csapatok is számítanak erre s azért minden párisi kaszárnyában állandó rádiókészültségben vannak a páncélos gépkocsis alakulatok és a gépfegyver-osztagok. Hírek szerint a hadügyminiszter szigorú utasításokat adott ki s bejelentette azt is, hogy nem riad vissza a gépfegyverek használatától, ha ez lesz az ára a rend és a nyugalom fenntartásának.

Arról, hogy a munkásság megkísérelte-e a délutáni bejelentett tüntetés megtartását, eddig még nincsenek jelentéseink. Általában az a vélemény, hogy az estéli órákig nem történik most már semmiféle jelentősebb megmozdulás.

El akarták rabolni a Stavisky-ügy iratait

Az általánosan izgatott hangulatra újabb bombaként hatott az a hír, hogy ismeretlen tettesek megkísérelték behatolni a bayonnei törvényeszk irattárába, nyilván azzal a céllal, hogy elrabolják a Stavisky-ügy iratait.

A kísérlet nem sikerült, a tetteseket megzavarták, mire azok elmenekültek, anélkül, hogy az iratokhoz hozzájuthattak volna.

A párisi közvélemény természetesen ezt a betörési kísérletet is úgy fogja fel, hogy a hatalmon levők még mindig igyekeznek kibújni a botrány felelőssége alól. Nem lehet kétséges, mondják, hogy az iratokat csak hatalmas és befolyásos emberek akarták ellopni, hiszen a Stavisky-botrány szereplői csupa közéleti férfiak.

Doumergue kormánya viszont mindent elkövet, hogy határozott és erőteljes tisztogatási szándékáról meggyőzze a francia polgárságot. A bayonnei vizsgálóbíró kérésére tíz gárdistát rendelték ki a Stavisky-iratok őrzésére. Az új kormány első minisztertanácsa viszont elhatározta, hogy törvényjavaslatot terjeszt be a parlamenti vizsgálóbizottság kiküldésére. Ennek a vizsgálóbizottságnak 44 képviselő lenne a tagja minden pártfrakcióból. Ítélezési joga a bizottságnak természetesen nem lesz, a vizsgálata eredményéről azonban be kell számolnia a parlament előtt.

Külsőben van a súlyosan gyanúsított Bonnaure képviselő letartóztatása is. A képviselőt már több ízben megidézték a vizsgálóbíró, de egyik idézésnek sem engedelmeskedett. Betegségére hivatkozott, holott állandóan mutatkozik az utcán s a rendőrség megállapítása szerint kihallgatható lenne. Most aztán elővezetési parancsot adtak ki ellene. Az elővezetés, hír szerint, nyomon követi a letartóztatást.

A szocialisták fokozzák az új kormány elleni harcot. Rouisson kamaraelnök kénytelen

volt kilépni a szocialista pártból, mert támogatja a Doumergue-kormány megalakulását.

INDUL A KÜLPOLITIKAI HARC

Az Echo de Paris című lap nyilatkozatot közöl Barhou külügyminiszterrel. E nyilatkozat szerint

szó sem lehet arról, hogy Franciaország bármilyen engedményt is tenne a német fegyverkezési követelések ügyében.

Az új kormány ebben a kérdésben még szilárdabban kitart eddigi álláspontja mellett s nem hajlandó se Németország egyenes kérésére, se közvetítésre az engedékenység útjára lépni, mert ez azt jelentené, hogy lemond Franciaország mindennél fontosabb biztonságáról.

Az új külügyminiszter nyilatkozata várható volt, tehát nem kelthet különösebb meglepetést még Németországban sem.

STAVISKY HOLTTESTÉT NEM ENGEDTEK PÁRISBA

Stavisky özvegye annak idején kérést adott be a párisi hatóságokhoz, engedjék meg neki, hogy férje holttestét Párisba szállíthassa és ott temethesse el. Az engedélyt akkor erre meg is adták, most azonban, amikor Staviskyné élni akart vele, hirtelen visszavonták. Az indoklás az, hogy a jelenlegi nagyon izgalmas hangulatban a szélhámos párisi temetése esetleg tüntetésekre ad okot, ezt pedig a hatóságok minden áron el akarják kerülni.

A férjgyilkos Bognárné
öngyilkossági kísérlete

Áldott állapotban van a szörnyű bűnügy hősnője

Budapest, február 13.

Az alagi férjgyilkos asszony, Bognár Istvánné, a fogságban öngyilkosságot kísérelt meg.

Vasárnap Bognárnét újabb kihallgatásra vezették a vizsgálóbíró elé.

A törvényszéki palota második emeletén egy óvatlan pillanatban Bognárné az ablakhoz ugrott és ki akarta dobni magát rajta. Az őt az utolsó pillanatban megakadályozta az öngyilkosságot.

Az öngyilkossági kísérlet után a börtönőrkaronfogta Bognárnét, úgy vitte a vizsgálóbíró elé és úgy vitte vissza a cellába is.

A legújabb jelentéseink szerint a gyilkos asszony jelentkezett a fogház orvosánál és kijelentette, hogy

őthónapos áldott állapotban van.

Amennyiben a gyilkos asszony vallomása megfelel a valóságnak, úgy halálbüntetés esetén az ítélet végrehajtását egyelőre el kell halasztani.

Bécsben

kitört az általános sztrájk, Linzben kihírdették az ostromállapotot

Az osztrák szociáldemokraták nem adják fel harc nélkül pozícióikat

Bécs, február 13.

Az osztrák szociáldemokraták legázolása, aztán a Tirolban megkezdett, de fokozatosan előrehaladó Heimwehr-be rendezkedés a hatalom teljes átvételére, nem ment olyan simán, ahogyan azt Dollfuss kormánya nyilván elképzelte. Kétségtelen, hogy a kis cancellárt a féktelen Németországból irányított nemzeti-szocialista izgatás kergette a Heimwehr karjaiba. Valószínű, hogy Olaszország is helyeselte ezt a megoldást, hiszen a Heimwehr eszmeileg igazán nincs nagyon messze a fasizmustól, mindössze az az érdeme, hogy szigorúan és harciasan kitart Ausztria függetlensége mellett. Olaszországnak viszont csak ennyi kell külpolitikai szempontból az osztrák-német ellentétből. A többi, amit a Heimwehr mond, hirdeti és cselekszik, amúgy is nagyon egybevág a fasizmussal és többé-kevésbé a hitlerizmussal.

A Heimwehr aztán rászorította Dollfuss, hogy megkezdje a „tisztogatást” körülbelül ugyanolyan alapon, ahogyan Hitler is kezdte. A tirolai végrehajtó hatalom megszerzése után Alsóausztriát is kezébe akarta keríteni s ezért Dollfuss-szal a bécsi rendőrpáncsnokot közbiztonsági kormánybiztossá nevezette ki és hatalma alá rendelte a bécsi rendőrséget. Hatalmas jelentőségű lépés volt ez a szociáldemokrácia elnyomása felé. A bécsi rendőrség eddig Seitz főpolgármester rendelkezése alá tartozott, amint Seitz főpolgármester tulajdona volt az alkotmány szerint az alsóausztriai végrehajtó hatalom is. Bécs a szociáldemokrácia legfontosabb ereje és fellegette volt közel tíz év óta. Azzal a ténnyel tehát, hogy a karhatalmat kivették Seitznek a kezéből s a közbiztonsági kormánybiztosság felállításával kérdésessé tették egész eddigi hatáskörét és hatalmát, súlyos csapást mértek az egész osztrák szociáldemokráciára.

Eleinte úgy látszott, hogy a szociáldemokratáknak nincs választék erre a nagyon erőteljes jobboldali lépésre. Dollfuss is így látta. Szombaton este még nyugodtan és hosszasan tanácskozott a Heimwehr-főparancsnokkal, Starheimberg herceggel és a Heimwehr tartományi vezéreivel. A tanácskozás tárgya nyilvánvalóan látszik. Azt beszélték meg, hogy miképpen folytassák a Tirolban megkezdett tevékenységet s milyen iramban vegye át a Heimwehr az egész ország területén a végrehajtó hatalmat. Mindössze annyit látoit be Dollfuss is, hogy ez talán nem megy mindenütt olyan simán, mint Tirolban történt s az sem lehetetlen, hogy szükség lesz a Heimwehr-csapatok szabályos felvonulására.

Éppen ezért úgy döntött ez a szombat esti értekezlet, hogy kedden folytatja a tanácskozásokat, de bevonja a megbeszélésekbe most már a Heimwehr alparancsnokait is és a tartományi vezetőket is. Az értekezlet után Dollfuss még nyilatkozatot adott felhivatalosának, a Reichspost-nak, kijelentve, hogy az ország átszervezési tervét most már rövidesen végrehajtják.

Vasárnap látszólag nem történt semmi. A fejleményekből ítélve azonban, nagyon valószínűnek látszik, hogy ezt a vasárnapot a szociáldemokrata párt alaposabban kihasználta.

Linzben tört ki a harc

Hétfőn reggel a szociáldemokrata párt linzi szervezete röpcédulákkal árasztotta el a várost. Harcra hívta fel ezekben a röpcédulákban a munkásságot a Heimwehr ellen. A rendőrség természetesen közbelépett, a röpcédulákat elkobozta, miután azonban egyre újabb és újabb tömeg került ki az izgató iratokból az utcára, erős karhatalom vonult fel a szociáldemokrata szakszervezet székházához, hogy házkutatást tartson.

A karhatalmat zárt ajtók fogadták. A hivatalos felszólításokra semmi vá-

lasz nem érkezett. A rendőrpáncsnok erre kiadta a parancsot, hogy törjék be az ajtókat. A parancsot azonban nem lehetett végrehajtani, mert

a közeledő rendőröket valóságos golyózápor fogadta.

A harc most már teljes erővel megkezdődött. A rendőrség is tüzelt, azonban az elzárt és eltorlaszolt bejárat mögött meghúzódó szocialistákban a rendőrök golyói nem tehettek sok kárt, míg a szabadon álló rendőrök egymás után kapták a sebeket. Délelőtt 10 órakor a rendőrség belátta, hogy tehetetlen és segítséget kért a katonaságtól.

A katonaság felvonulása azonban felverte az egész várost. A munkásság nagy tömegben tödült a szociáldemokraták székháza felé. Az alpesi vadászoknak csakhamar más dolguk akadt, mint a székház ostroma. El kellett zárniuk az utcákat, hogy a tömeget visszatartsák.

A gépfegyveres osztag viszont „munkába” állhatott. Tíz órától kezdve állandóan pergett a gépfegyvertűz és valósággal rostává lőtte az ostromlott házat. Időnként a rendőrpáncsnok megadásra szólította fel a ház védelmezőit, de

minden felszólításra erős fegyvertűz volt a válasz.

Délre aztán az egész város olyan lázban égett, hogy újabb rendkívüli intézkedések látszóttak szükségeseknek.

A városparancsnok kihirdette az ostromállapotot és a rendelkezést a katonaság vette át.

BÉCS IS BELEAVATKOZIK AZ ÜGYBE

Az utolsó hír, amit Bécsen keresztül Linzből továbbítottak, az ostromállapot kihirdetése volt és az, hogy a harc még mindig tart a szociáldemokrata otthon körül. Aztán hirtelen, váratlanul, meglepetésszerűen Bécs is felmondotta a szolgálatot. Újabb hír, telefon és távirati jelentés nem érkezett, sőt Bécs elgyáltalában nem felelt a hívásokra.

Bécs egyelőre felmondotta a külvilággal a kapcsolatot.

Később, a délutáni órákban, amikor a telefon és távirószolgálatot sikerült a külfölddel helyreállítani, megoldódott a rejtély.

Bécsben pontosan délben egyszerre ki-

Iskolai fegyelmelés a jegyzői irodában

Amputálni kell egy érmihályfalvai kis elemista lábát, mert a tanítónéni férje véletlenül községi jegyző

Nagyvárad, február 13.

Igy kezdődött:

Ujfalusi László, az érmihályfalvai állami elemi iskola V-ik osztályának tanulója elmondta Covaciun tanítónak, hogy a községben levő görögkatholikus elemi iskola tanítónője az iskolából az új seprűket hazahordatja s lakásán a padlásra elraktározatja. A gyerek közlése fülébe jutott az érdekelt tanítónőnek s elfogta miatta a gyermekét. A vallatás a jegyzői irodában folyt le, mivel a tanítónő férje Goia Joan községi jegyző.

Mialatt a tanítónő a gyermeket vallatja, belépett az irodába a jegyző ur, aki értesülvén, hogy miről van szó — rettenetes méregbe gurult, nekiesett a gyermeknek, össze-vissza pofozta, úgy, hogy a szerencsétlen elemista orrán-száján megindult a vér.

Ez még nem volt elegendő „elégítél” a jegyző ur szerint, hanem a védtelen kis elemista ellen működésbe hozta lábait is. A gyermek lábszárcsontját annyira összerugdosta, hogy az alig tudott hazatá-molyogni és otthon azonnal ágyba került.

A kis Ujfalusi László hiába feküdt napokig, csak nem tudott talpraállani, míg végül be kellett szállítani a nagyváradi Szent József-szanatóriumba.

Itt az orvosok megállapították, hogy a kisfiúnak csontvelő gyulladása van és műtétet hajtottak végre a gyermek lábán.

A műtét újabb meglepetést hozott az orvosoknak: megállapították, hogy a gyermek csonthátya vérzést is kapott az erős rugásoktól s az orvosi konzilium, melynek dr. Gutzmann, dr. Titté és dr. Fochs Sándor orvosok voltak a tagjai, kimondta, hogy

Ujhelyi László lábát amputálni kell.

A szülők nem akarnak beleegyezni az amputálásba s az orvosok egyelőre gyakori vérátömlesztéssel próbálják a lábszárcsonton történt elváltozás továbbterjedését megakadályozni.

Goia jegyző ijedtében vállalta ugyan az összes felmerülő orvosi költségek fedezését, ez azonban alig hisszük, hogy mentesíti a példátlan brutálítás egyéb következményeitől.

„Leszállítom az adókat”

— mondja Slavescu pénzügyminiszter

Bukarest, február 13.

Szombaton késő délután Slavescu Viktor pénzügyminiszter Bukarestben a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének termében, a kereskedelmi és ipari élet képviselői és az ország majdnem valamennyi kamarájának elnöke jelenlétében nagy beszámolót tartott a készülő törvényekről, amelyek az ország pénzügyi és kereskedelmi ügyeit szabályozzák. A pénzügyminiszter először is kijelentette, hogy tönkretett országban az állam sem lehet gazdag. Éppen ezért gyekezni fog feleleveníteni és jövedelmezővé tenni a gazdasági életet, mert csak akkor lehet

rendbehozni az állam ügyeit is. Nagyon jól ismerik, ugymond, a gazdasági körök bajait és szenvedéseit és kijelenti előre is, hogy a közterhek enyhítését akarja hozni. Viszont kéri, hogy a kereskedelmi és ipari körök is segítsék az államot az adók pontos fizetése által.

Ezután a következő határozott kijelentéseket tette:

— Mihelyt a parlament megkezdí rendszeres munkáját, benyújtom a közterhek enyhítő javaslatokat. A lehetőséghez képest mindig ki fogom könni az Önök véleményét is. Könnyítéseket fogok adni,

HA BUTORAIT

TÖLÜNK VÁSÁROLJA. 3 ELŐNYE VAN:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz
3. Kézipenzi nagyon olcsón és hűtőben is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY & RÉTI

BUTORGYÁR R.-T., TG.-MUREŞ

FIKOK BUCUREŞTI—BRAŞOV

aludtak a villanyok. A nyomdajegyek mindenütt megállottak. A szerkesztőségek telefonálni akartak a villamosüzemhez, de kiderült, hogy a telefon is süket.

Bécsben: kitört az általános sztrájk.

Ebben a pillanatban nem is igen lehet többet tudni, mert a dolog annyira meglepetésszerűen történt, hogy

sem a sajtóirodák, sem a hivatalos kö-

rök nem tudnak tájékozódni.

Annyi bizonyos, hogy a villany és gázgyárban a munka megszűnt és a posta sem dolgozik. Egy későbbi, de meg nem erősített jelentés azt mondja, hogy a szociáldemokrata-párt valóban kiadta a felhívást az általános sztrájkra, ebben a pillanatban azonban még nem lehet tudni, hogy a felhívásnak milyen hatása lesz. A város rendkívül ideges hangulatban van, a gyalogjárók ember-tömegek tolonganak, mert a villamosok is beszüntették a közlekedést.

ügy, hogy érezhető legyen a terhek csökkenése.

— Az egyenes adók törvénye módosítást szenved több adófajtánál. Az élet mutatószámai ma már nem felelnek meg az adókvótának. Nagy és hányosan befolyó követelések helyett inkább szeretem a realisan megszabott, de napra kifizetett adóteleteket.

— Az adókat leszállítom.

— A közvetlen adókat a legnagyobb jó akarral fogom megvizsgálni.

— A forga'mi adóról szóló törvényjavaslat már készen áll. Két alapelve van: az adókulcs leszállítása és az egyes cikkek áttétele egyik csoportból a másikba, hogy a nagyforgalmú cikkek adóterhe kevesbedjék.

— A nyersanyagokra vonatkozó szakszok megszűnnek, a bírósági illetékeket csökkenteni fogom.

— Megindítom a hadjáratot a feljelentések rendszere ellen is.

A pénzügyminiszter után a kereskedelmi élet képviselői beszéltek. Niculescu-Ritz kamarai elnök többek között a kontingentálási rendszer azonnali módosítását és a rettenetes kincstári formásokok leépítését kérte. Slavescu pénzügyminiszter válaszolt az összes felszólalásokra és megegyezően hangsúlyozta, hogy ígéreteit be fogja tartani, a kincstári szervezettel a véglelektig le fogja egyszerűsíteni és sok könnyítést fog hozni az adófizetőknek: nem fogja őket úgy tekinteni, mint holmi bűnözőket. A rengeteg letétet is egyszerűsíteni és összpontosítani fogja. Mindenestre kéri munkájához az adófizetők támogatását.

— Elhásasodásnál, közséknél és cukorbetegségnél a természetes „Ferenc József” keserűviz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést. Az anyagcserebántalmak gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a Ferenc József viz-kúra nagyon szép eredményekre vezet.

A kínai kommunisták felrobbantottak egy lőszerraktárt

Peking, február 13.

Csang-Csa város közelében a kínai kommunisták felrobbantottak egy hatalmas lőszerraktárt. A vakmerő merényletnek 40 halott áldozata van.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizetőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedő utján, hanem postautalványon vagy személyesen, a központi kiadóhivatalnál vagy valamelyik fiókiadóhivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kíséreni a CÍMKÉJÜKÖN FELTÜNTETETT LEJÁRÁST, ha az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

Nemes Ferenc:

Isten vele, Waldemár!

avagy panaszosabban:

Au, Gust, hát itt hagy?

Gust Waldemárt, az erdélyi hitleristák „fenegyerekét” a szász népközösség bekéjének érdekében Nemetszágba menesz-tik...

Herr Gust! Bocsásson meg, bitte, önről eddig niemand hitte, hogy Sie reisen ilyen hamar, mert Sie machen immer zagar! Nem engedték hát a Sachsen, hogy ön a fejkre machsen... Menjen zu den Hitleristen, akiknek a Hitler Isten!

Sie werden Karrier machen, csupán Göbbelsre kell lachen, sprechen Sie viel handa-banda, er glaubt, hogy az propaganda! Mondjon néhány barna bókot, dobáljon Dolfinak csókot, aber egytől jó lesz félni: a Reichstag-tüzről beszélni!

Also, Herr Gust, Isten vele! Belátom, hogy ott a helye...! Megdolgozott kegyed ezér, itt senki volt, ott lesz vezér! Kíváncsiom hát, hogy elvagyék, csak a Marosból ne igyék, mert „ki Maros vizét issza, vágyik annak szíve vissza!”

— Ujabb közhivatalt visznek el Csikszeredáról. Csikszeredáról jelentik: A sorozatos leépítések során Csikszereda igen sokat szenvedett. Evesztette önálló pénzügyigazgatóságát, betegsegélyző hivatalát s most a 30 év óta állt székelő vasuti osztálymérnökségtől akarják „megszabadítani”. Ez a terv nem új. Évek óta kísért. Keresztülvitelre azonban mostanra nem került sor. Most az-után úgy értesülünk, hogy ezt a kis szé-kely városra annyira fontos hivatalt április 30-ikán Sepsiszentgyörgyre helyezik át. Az áthelyezés híre érthető el-keseredést idézett elő s megmozgatta a város összes polgárait, akik a megye parlamenti képviselői és szenátorai utján próbálják jobb belátásra bírni a CFR vezérigazgatóságát.

— Meghalt Erdélyi Miklós színgazgató. Nagyváradról jelenti tudósítónk: Vasárnap reggel Nagyváradon meghalt Erdélyi Miklós, aki 30 évig volt színgazgató Erdélyben. A ki-váló színész nagy szegénységben élt az utó-bbi időben. Temetése kedden délután lesz.

— Különös tárgyalás a marosvásárhe-lyi táblán. Marosvásárhe-lyi tudósítónk jelenti: Különös fellebbezési ügyet tár-gyalta ma a marosvásárhe-lyi királyi táb-la. A per vádlottja Keresztes László ud-varhelymegyei tanító volt, akit a vádirat közérkezőbe ütköző büncselekmények elkövetésével vádolt, amelyeket állítólag a tanító leánytanítványaival szemben követett el. Az udvarhelyi törvényszék kénytelen volt a vádlottat felmenteni a vád és következményei alól, mert a vád-irat nem produkált ellene bizonyítéko-kat. Az ügyész fellebbezése folytán ke-zült az ügy a tábla elé, amely helyben-hagyta a felmentő ítéletet. Az ügyész megfellebbezte az ítéletet a semmitő-zékhöz.

— Magyar bál Aradon. Aradról jelenti tu-dósítónk: Szombaton este nagyszabású magyar bál volt Aradon, amely igen szép anyagi és erkölcsi sikerrel végződött. A bál tisztá jövő-belmét a rendezőség jótékony célra fordítja.

— A tábla is elítélte a székelőföldi ha-ramiát. Marosvásárhe-lyi tudósítónk je-lenti: Annakidején részletesen beszámoltunk azokról a betörésekről, amelyek a Székelyföldön hónapokon keresztül na-pirenden voltak. A csendőrség közben kézrekerítette a betörések tettesét Szász Domokos személyében, aki elfogatásáig 12 esetben követett e kisebb-nagyobb betöréseket. A betörések és a lopott tár-gyak értékei sokezer lejt tesznek ki. An-nakidején az udvarhelyi törvényszék három és fél évi börtönrre ítélte Szász Domokost, míg az ítéletet most a maros-vásárhe-lyi tábla is helybenhagyta.

DOLLFUSS ÉS GÖMBÖS TALALKOZÁSA



Az egész európai diplomácia rendkívüli érdeklődése mellett zajlott le Dollfuss osztrák kancellár budapesti útja és találkozása a magyar kormány tagjaival. Képünk e nagyfotosszerű találkozáson készült s Dollfuss kancellárt Gömbös magyar miniszterelnök társaságában örökítette meg.

— Fuvarlevélhamisítót ítélt el a ma-rosvásárhe-lyi törvényszék. Tudósítónk jelenti: Valea Josif és Sueiu Teodor ma-rosvásárhe-lyi lakosok hosszú időn ke-resztül hamisított fuvarlevelekkel szállí-tottak árut a vasuton és üzemekkel súlyosan megkárosították a CFR-t. Az er-zsébetsvárosi törvényszék okirathamis-tásért 6-6 havi fogházra ítélte a vádlot-takat és fellebbezésük folytán a maros-vásárhe-lyi tábla is helybenhagyta az ítéletet.

— Tisztán kereskedelmi ügyletről van szó. Csikszeredáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Silvestru Miklós pucheni fakeskedő család ci-mén fellebbezést tett a csikszeredai ügyészségen, Glanc Jakab gyimesbükki fakeskedő ellen. A hírrel kapcsolato-san Glanc annak közlésére kérte fe, hogy a kezei között levő kereskedelmi okiratokkal igazolja, hogy család nem forog fenn. Tisztán kereskedelmi ügy-letről van szó, s nem tudja megérteni, miért fordult ellenfele bünygyi eljárás-hoz, amikor annak a jelen pillanatban helye nincs.

* Művészek. Egy nagy amerikai karrier története. „Művészek” a címe a Nobel-díjas Sinclair Lewis legújabb monumentális alkotásának. Hogyan lesz egy vidéki kis szálloda-boyból Amerika egyik legnagyobb hotelkirálya, hogyan kerül meg helyzete a karrier csu-capontjára és hogyan kezd előlről a harcot ron-díthatatlan hittel és lelkesedéssel: erről szól a könyv. Ragyogó, lebilincselő írás. Sinclair Lewis azzal a ragyogó szatírával, fanyar-éles gunnyal festi meg az amerikai társadalomnak azt a nagyszabású keresztemetést, amely őt egyedülállóvá teszi a mai irodalomban. Az Athenaeum Nagy Regényei sorozatban jelent meg, egyenként átlag 400 oldal, nagy alakban, fehér papíron, díszes vászonkötésben. 144 lej minden könyvkereskedésben, vagy a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58., az udvarban.

— Egy hónap fogház — sajtóvétségért. Marosvásárhe-lyi tudósítónk jelenti: Ok-rós Árpád marosvásárhe-lyi magántiszt-viselő alkalmi cikket írt egy maros-vásárhe-lyi lapban, amelyben egy énketa-nárnő városi kinevezése körül felmerült állítólagos intrikákról számolt be. A ma-rosvásárhe-lyi törvényszék rágalmazás címén egy havi fogházra ítélte, amely ellen a vádlott fellebbezett.

— Megülte a gép. Csikszeredáról je-lentik: Koncz József gyimesbükki gé-pész a bányányospataki fűrészgár gőz-gépét kezelte. A teljes sebességgel menő üzem egyik áttételi szíjait akarta meg-igazítani. A veszélyes funka közben a mozgó szíj elkapta és oly erővel csapta földhöz, hogy behalt a sérüléseibe.

— „János vitéz” három napon át. Csikszeredáról jelentik: Az Oltáregyesület rendezésében, dr. Nagy Béné elnöknő vezetése alatt Csikszereda műkedvelői három napra műsorra tűzték a legszebb magyar daljátékokat: a „János vitéz”. A csikszeredai Dal- és Zenegyessel egyetemben a műkedvelők a lehető leg-jobbhat nyújtották. A város nem kis ígé-nyű közönségének érdeklődésére igen jellemző, hogy a jegyek mind a három előadásra elővételben elkelték. Nincs ki-zárva, különösen a nagy vidéki érdeklő-désre való tekintettel, hogy közkívána-ra újból elő fogják adni a nagyszerű darabot.

— Himnusz-per egy marosmegyei falu lakosai ellen. Marosvásárhe-lyi tudósi-tónk jelenti: A marosvásárhe-lyi ügyész-ségen feltűnéskeltő ügyben indult meg a vizsgálat. Hivatalos feljelentés alapján nyomozás indult Polgár Károly erdőcsi-nádi református kántortanító ellen, akit azzal vádol az ügyészség, hogy újév éjszakáján az ottani templomban 36 fia-tal legénnyel együtt a magyar Himnusz-t énekelte. Polgár Károly elsőrendű vád-lott és 36 másodrendű vádlott ellen a Márzescu-törvény 7-ik paragrafusa alap-ján indult meg az eljárás, amely város-szerre nagy feltűnést keltett.

— Feleségem nem csal meg? Lelkiismereti és erkölcsi kötelességemnek tartom feleségem-ről városzerte szállingózó alaptalan és rossz-indulatu pletykákkal szemben a nagy nyilv-nosság előtt nyilatkozni, miután az ellene in-dított rágalomhadjárat valótanságáról sikerült személyesen meggyőződnöm. Széltében-hosszá-ban kezdtek kolportálni azt a minden alapot nélkülöző hírt, hogy feleségem a szűkös kere-seti viszonyok között megmondhatatlanul köl-tekezik. Mint rendszeren, — egy most is, — a leg-bensőbb „barátnők” indították utnak mérgező nyilaikat, előbb titokban, később már nyíltan. A dolog kezdett számomra már elviselhetetlen lenni és elhatároztam: utána nézek feleségem vásárlásainak. Belátom — nem uriemberhez méltó, de végső elkeseredésem és a remény — hogy a rágalmozókat esetleg sikerül elnémíta-nom, — arra kényszerítet, hogy néhány lépés távolságra l kövessen őt. — Egyszer csak egy kapuutcai üzlet ajtajában tűnt el. Egy pillan-tás a cégtáblára s rögtön beláttam, hogy min-den csak koholmány, mert a cég az olesóságá-ról közismert Elbe harisnyaház volt. —h—ő

— Egy francia színész állászerzési öt-lete. Egy Victor Milon nevű fiatal párisi színész különös és eredményes módját ta-lálta ki annak, hogyan jusson szerződés-hez. Két évig hiába kilincsel, mindenütt elutasították. Ekkor különös ötlete tá-madt. Megmaradt pénzéből meghívó blan-kettákat vásárolt és Páris valamennyi színházának és orfeumának igazgatóit meghívta meghatározott napra, órára és percre, a Szajna egyik hidjához, amelyen felakasztja magát. A meghatározott idő-ben színészi kosztümben meg is jelent a hidon. Rövidesen nagy embertömeg gyűlt össze, amelynek soraiban, Milon nagy örö-mére, egész sor színház- és orfeumigazga-tót is meglátott. Ezek tehát követték meg-hívását. Milon felment a hid karfájára és lángoló beszédet intézett a néphez. Ezután hosszú kötelet erősített meg a karfán, nya-ka köré tekerte a burkot és leugranj ké-

THERMOGENE
meleget fejleszt és leküzd a
köhögést, légcsőhurutot, gripet, a
reumatizmust és ideggyógyászati betegségeket.
Használati utasítás: A Thermogén-t
a fájós helyre tonni és ügyelni, hogy a
vatta feszeseen a bőrön feküdjék. Erősebb
és gyorsabb hatás elérésére elegendő, a
vattát egy kevés vízzel vagy szeszszel
megnedvesíteni.
Vezérképviselet: I. DILLAN
Bukarest, str. Pitar Moș, 4
A világ összes gyógyszerüzében és
drogériáiban kapható.

szült. A nézők mulatságosnak találták a dolgot; azt hitték, hogy valamilyen rek-lámfogás készül. A színjáték azonban hir-telen megszakadt, mert megérkezett egy rendőrsztag, amely az öngyilkosjelöltet nyakonsípte és elvitte. Kitént később, hogy Milon maga értesítette a rendőrsé-get, amelynek szintén meghívót küldött, mert ami biztos — az biztos. A fiatal szí-nészt ideiglenesen elmeorvóintézetben helyezték el, ahol lakása és ruházata volt. Később az orvosok megállapították, hogy teljesen normális. Alighogy kiengedték, Milon, mint aki nagyon jól játszotta sze-repét, szép fizetéssel szerződést és gro-teszki szerepet kapott egy nagy párisi or-feumban.

— „Bankgyár” egy marosmegyei fa-luban. Marosvásárhe-lyi tudósítónk je-lenti: Furfangos trükkkel fosztottak ki két csikfalvi gazdálkodót. Dumitru Con-stantin sátoroscsigány néhány nappal e-zelőtt megjelent feleségével Nagy Albert és Fazekas Ernő falusi gazdák-nál és nagy diszkréció mellett elmondották, hogy egy pénzgártó gépet szerettek, a-mellett bankokat lehet gyártani. A két gazdálkodó a szükséges előállítási köl-tségekhez 2500—2500 lejt adott át, ami-vel a cigánypár megszokott. A közeli fa-luban azonban mindkettőt letartóztat-ták és átadták a marosvásárhe-lyi ügyészségnek.

— Súlyos vonatgázolás két áldozattal Marosvásárhe-lyi tudósítónk jelenti: A mezőbándi állomás mellett súlyos kime-neteli vonat-elgázolás történt, amelyet az abnormis szélvihar okozott. Pop Já-nos és Farkas Mihály gazdálkodók vesztükre a sineken haladtak és a nagy szél következtében nem hallották, hogy a hátuk mögött a személyvonat közele-dik, amely mindkettőjüket elgázolta. Pop János a helyszínen kiszenvedett, míg Farkas Mihályt súlyos sérüléseivel a kór-házba szállították.

— Szenvedő nőknél a természetes „Fe-renc József” keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való belkürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre.

* Alkalmi könyvvásár a Brassói Lapok könyvosztályában. Új, érintetlen állapotban le-vő könyvek, ára az eredetinek 70—80 százalé-kával olcsóbb. A nagyszerű klasszikus regény-tár, a kitűnő Világkönyvtár kötetei, Eötvös József, Eötvös Károly, Jókai, Rákosi Viktor, Cervantes, Dosztojevszkij, Flaubert, A. Fran-ce, Shaw, Stendhal, Tolsztoj, Zola, Bergson, Ferrero, Nietzsche, Spenser, Ruskin, stb. mű-vei. A filozófia, művészettörténet, történelem, természettudomány, irodalomtörténet, stb. alapvető művei. Minden 25, 30, 33, 40 és 50 lejes árakban. Keresse fel könyvosztályunkat, mert ilyen alkalom ritkán adódik, értékes könyveknek ilyen olcsó áron való vásárlására. Kérjen ingyen prospektust.

Segyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal

Hol tartana Medgyes?

Ez a kérdés tolt uton-utfélen azoknak ajkára, akik e sorok íróját medgyesi tartózkodása alkalmával a városka körülményeiről informálják.

Hol tartana Medgyes? — kérdi a kereskedő, aki pár évvel ezelőtt, a kis erdélyi szász városka legnagyobb konjunktúrájának virágzó napjait élvezte és nekinek lelki szemei előtt már egy kis házacska is megjelent. Most éppen ugyel, szerényen összehúzódva, mint a többi erdélyi kartárs, illetve szenvedőtárs.

És a fenti kérdés refrénként hangzik minden gazdasági tényező szájából Medgyesen, amely a háboru után hatalmas tempóval, szédületes gyarákkal indult meg a nagyipari konjunktura akkor rozsas országútján, hogy a gazdasági krízis beálltával egyszerre visszafejlődjék és megálljon az erdélyi kisvárosok sablonos, szegény szintjén.

Medgyesnek a háboru befejezése után földgáz bevezetése diktált hatalmas tempót és a gazdag természeti kincs racionális kihasználására egymás hegyénhátán nőttek ki ebben a városban a komfortos és nyugati berendezésű gyárak, amelyeknek mindegyike többszáz munkást és tisztviselőt foglalkoztatott.

És a gyárak nyomán számtalan kisegyzistancia is virágzó életfeltételekhez jutott. A kereskedők és iparosok nem panaszkodhattak, a tisztviselők jól volt dotálva és a rendezett bevételek és fizetések nyomán erőteljes és egészséges gazdasági vérkeringés indult meg Medgyesen.

Medgyes ipari tempója azonban mint a legutolsó évek eseményei méltán igazolták, túlméretezett volt.

Igaz azonban, hogy annak beszerzésében nem számoltak az illetékes gazdasági faktorok a gazdasági krízissel, amely meglepetésszerűen benitotta meg egyszerre nemcsak itt, hanem az egész országban az ipari és kereskedelmi életet.

Ha a gazdasági krízis pusztító körutájában kihagyta volna ezt a kis erdélyi várost, akkor ma Románia gyáriparának legfontosabb gőcpontja lenne Medgyes, amely így is, meggyötörve és nem megcsufolva — ha szabad ezt a kifejezést használni — még mindig megelégedett, de szerény sziget a nincstelenség és nyomor erdélyi tengerében.

Ennek a jelentőségét pedig csak az tudja felmérni, aki végiglátogatta az erdélyi kisvárosok szomorú galériáját.

Egy város, ahol emelkedik az iparosok száma

A medgyesi ipartestület irodája talán egész Erdélyben páratlan statisztikát mutat ki.

Az ipartestületnek jelenleg 266 tagja van és a hivatalos kimutatás szerint többben kértek új iparendélyt, mint amennyien a gazdasági krízis következtében beadták iparendélyüket.

Medgyesen tehát nőtt az iparosok száma...

Panasz ugyan itt is van jócskán... Csak legutóbb panaszkodtak az iparosok egy népgyűlésen a hatalmas betegsegélyzői illetékek és a magas adók ellen.

Itt azonban eredménye is volt a panaszoknak.

Redukálták az adókat és segíteni fognak a betegsegélyzői illetékeken. Köpögjük le! Medgyesen egyszer végre nem hiába sirtak az iparosok.

Medgyesi társadalmi szenzáció

A kisváros napokig erről beszélt... Az egyik medgyesi kávéházban egy vidéki utazó békésen fogyasztotta valamelyik nap a vacsoráját.

És közben biztosan arra gondolt, hogy mielőbb hazakerüljön a felesége és a gyermekei mellé, akik biztosan nagyon várják már.

És ekkor, mint derült égből a villámcsapás, egyszerre csak nagy robaj kíséretében, székeken és asztalokon keresztül átgázolva, egy ismeretlen ur jelent meg az utazó asztalánál és bemutatkozás helyett így köszönt:

Mars ki innen!

És a következő percben az ijedt kis családapát, még mielőtt kifizethette volna a béciszületét, kirugta a vidéki kávéházból az ismeretlen ur, aki azt mondják, huszár volt a régi jó háborus időkben.

És ugylátszik, most is rohamot intézett. Ezúttal a jóízű ellen!

A kiskapusi szonda fényei...

A kiskapusi égő gázszonda fényei, melyek igen sok erdélyi városig ellátásnak még most is, nappali világosságot teremtenek Medgyesen este is.

Amikor hat hónappal ezelőtt kigyult a hatalmas gázfáklya és kísérteties óriási fényével vonzani kezdte az ország minden részéből az érdeklődők ezreit, nagy öröm volt Medgyesen.

Az autók és autóbuszok ezrei valósággal ontották magukból az érdeklődőket, akik a hatalmas fáklya vezüvi fényétől valósággal hipnotizálva tolongtak a kiskapusi szondánál.

Medgyesen akkor a hatalmas idegenforgalom valóságos konjunktúráját teremtett. A szállodák és éttermek tele voltak, alkalmi vendéglők egész raja épült a szonda fényénél és sugarainál.

És még ráadásul kísérteties világosság is volt.

Medgyesen a város vezetősége kikapcsoltatta a gázt a városi villanypócnakról, mert amugy is olyan világosság volt, hogy a randevuzó pároknak végleg lejárta a konjunktúrájuk...

Azóta azonban hónapok teltek el és a szenzáció, amely ezúttal ugyan nemcsak három napig tartott, hanem hosszabb ideig, most mégis lejárt.

A medgyesi idegenforgalmi statisztikusok szerint hetenként már alig egy-egy idegen kíváncsi a kiskapusi szondára és annak fényére...

Az „égi fényhez” címzett kocsma be-

zárt és a vállalkozó most már valami realisabb vállalkozásba fogja fektetni megmaradt fillérjeit.

Igaz, hogy ennek a tulságosan kiabrándító reakciónak is megvan az oka...

Heteken, hónapokon keresztül arról cikkeztek a lapok medgyesi kiküldött és bennszülött tudósítói, hogy a medgyesi szonda oltási kísérletei biztatóan folynak és sok eredményre van kilátás...

És az eredmény?

Először drága oltóanyaggal próbálták betömni a medgyesi szonda kráterének száját. Ez a kísérlet hiábavalónak bizonyult. Aztán már csak földdel kísérleteztek. Most vagonszámra hányják be a földet a szonda kiapadhatatlan, lángot okádó szájába.

A szonda azonban mint egy rossz gyermek, továbbra is öltögeti hatalmas lángnyelveit az ég felé...

És egyelőre nem törődik azzal, hogy naponként több mint egymillió köbméter gázt emészt fel, ugyanannyit, mint amennyit a medgyesi iparvállalatok (amelyek pedig szép számban vannak), egy hónap alatt elfogyasztanak.

És az sem érdekli, hogy az oltási kísérletek már eddig többmillió lejt felcémésztettek...

A kiskapusi szonda, amelynél már nem tanyáznak az idegenek százai, most már csak természeti csodának tekinthető...

A medgyesi és vidéki téli sportolók, a sülők ott gyülekeznek és ott melegsze-

nek a láng által felmelegített réten a hegyoldalon.

És a sportolók szedik le azt a sok ibolyát és akácot, mely most, február elején virágzani kezdett a szonda tövében...

A gazdaszók jóslatai azonban nem váltak be a szondával kapcsolatban. Váltak olyanok, akik kitünő szőlőtermésre tippeltek a szonda melletti hegyoldalon. A jóslás nem vált be. A szonda mellett szőlőtermés a nagy meleg folytán élvezhetelenné vált és a termelők most perrel fenyegetik a földgázszállítását...

Érdekes jogi vitát fog kitermelni ez a per amelyen kívül még egyről szó volt a medgyesi égő gázfáklya miatt.

A földgázigazgatóság ugyanis hivatalos ukázt küldött a városnak, hogy szerződése értelmében fogyassza esténként a gázt a városi világítás szolgáltatásában.

Nem elég, hogy naponta egymillió köbmétert elvesztünk — írja a földgázszállítás érdekes indoklása, — még ezt a kis hasznát is elveszítjük. Ezzel aztán végleg befellegzett a medgyesi utcai lámpákban. A gázfáklya is világít és a városi lámpákban is ég a gáz.

És a medgyesi gázfáklya egyik részét most realizálja a nagyipar.

Az égő szonda tövében hatalmas koromfestő üzem indul, amely a gázfáklyára építi egzisztenciáját.

Az üzem előreláthatólag negyven évig fog fennállani...

A geológusok ugyanis pontosan ennyi időre számították ki a gázfáklya életét...

Miért nincs magyar tisztviselő a medgyesi városházán?

A medgyesi magyarság, amely elég szép számban van képviselve a városban, aktívén részt is vesz a város ügyeinek vezetésében.

A városi tanácsban Nagy Sándor főtisztviselő, a Magyar Párt tagozati elnöke és Kajlik Sándor képviselik a magyarság érdekeit, ami annál is inkább biztató és megnyugtató a magyarság szempontjából, mert itt is, akárcsak Segesváron, a magyar impérium alatt nem küldhetett be érdekeinek megvédésére magyar tanácsost a városi tanácsba.

Ezen az előnyön kívül még egy olyan jogot biztosított a város vezetősége Medgyes magyarságának, amelyet csak kevés erdélyi város magyarsága élvez.

A medgyesi utcákon, román és német feliratok mellett, magyar utcanévek is olvashatók.

A medgyesi magyarság, amely nem is zugolódik, még csak egy sérelmének orvoslását kéri és várja a medgyesi városvezetőségtől, amely eddig is megértően viselkedett a magyarsággal szemben.

A medgyesi városházán egyetlen magyar tisztviselő sincsen. A városi vágóhidnál dolgozik csupán, ugylátszik véletlenül, egy magyar tisztviselő.

A magyar diplomások és a magyar tisztviselők medgyesi táborából kellene választani valakit, aki biztosan nem hozna szégyent a medgyesi városházára.

A medgyesi orvos, aki meg akarta kontremínálni a Nemzeti Bankot...

Itt ül a medgyesi kávéházban egy halom német ujsággal az asztalán. Szikár, szemüveges szász típus Oberth Hans dr., a medgyesi orvos, aki szegről-végre rokonságban van a berlini Oberthel, a zseniális német feltalálóval.

Azért szimpatizál ő is ugylátszik a találmányokkal.

A medgyesi orvos, aki van olyan jó módban, — ezt mondják róla — hogy ne foglalkozzék a szenvedő emberiség gyógyításával, amely mostanság nem a legjobb üzlet, nagyot gondolt és konkurenciát akart csinálni a Nemzeti Banknak. Oberth dr., aki képzett közzgazdász, a „szabad” pénz elméletéből kiindulva, bonokat kreált néhány százezer lej értékben, amelyeket különböző árfolyamokon forgalomba is hozott.

A különböző névértékű bonokat az egyes vállalatok a munkások és tisztviselők fizetésének bizonyos hányadában ki is fizették és azokat a medgyesi kereskedők és iparosok a legnagyobb bizalommal fogadták el.

A bonok névértékét viszont Oberth dr. irodája fizette ki egy összegben kétszázalék levonással.

Az a kereskedő és iparos, akinek el kellett szenvednie a levonást, nem zugolódhatott a csekély összegű levonásért, mert ennek ellenében forgalma megsokszorozódott, mert mindenki a hó végéig menekülni próbált a bonoktól, hogy a kétszázalékát megtakaríthassa.

A medgyesi „szabad pénz” korszaka mindössze két hónapig tartott és már többszáz ezer lej értékű bon volt forgalomban. A vállalatok könnyen teljesíthették alkalmazottaikkal szemben fizetési kötelezettségeiket, mert bővíben voltak a bonoknak, míg a medgyesi és a medgyesvidéki gazdasági forgalom megszokozódott.

Oberth dr. teóriája bevált a gyakorlatban, a Banca Naționala azonban ugylátszik, nem volt hajlandó elfogadni a tudományos értékű felfedezés közzgazdasági alkalmazását.

A bank ennél fogva kérte a hatóságokat, hogy akadályozzák meg a bonok terjesztését. Többféle illetéktelen hatóság beavatkozása után végül is a belügyminisztérium tett pontot a medgyesi „szabad pénz” forgalmára és rendeletet küldött a medgyesi rendőrségnek, hogy a forgalomban levő bonokat gyűjtse össze és azoknak forgalmazását tiltsa be.

A rendelet semmiféle büntető következményeket nem tartalmaz Oberthre nézve, ebből azt következtetik, hogy a medgyesi „szabad pénz” zseniális kitervelője oly ügyesen dolgozott, hogy működése ellen az igazságügyi hatóságok semmiféle paragrafust sem tudtak alkalmazni.

Oberth dr. összegyűjtötte a kiadott bonokat és lehuzta üzlete redőnyeit.

És a medgyesi kávéházban tovább álmodozik közzgazdasági elméletein.

Medgyesi egyesületek

A medgyesi magyarságnak a következő reprezentáns egyesületei vannak: A medgyesi Magyar Polgári Kör, Csiki István elnökle alatt saját házában, olvasókörrrel, dalárdával és temetkezési egylettel szervezte meg tagjait, amelyeknek legjava iparos és munkás, akik 250—300 számban különböző kulturális előadásokon nyernek szellemi táplálékot.

A Magyar Kaszinó Különte Tibor ref. pap elnökletével eredményes kulturális missziót teljesít a medgyesi magyarság életében.

Ez a két egyesület a Magyar Párttal karöltve ápolja a magyar kulturát és nemzeti öntudatot tagjai között és a rendszeres vezetésnek mutatkozik is eredménye.

A legutóbbi képviselőválasztásokon Medgyes magyarsága majdnem teljes számban járult az urnák elé.

A medgyesi magyarság ismeri és teljesíti köteleességét.

Medgyesi sportélet

A medgyesi sportfanatikusok négy futballcsapatnak tapsolnak a mérkőzéseken.

Az M. 11., amely kétségen kívül tartja a sporthegegoniát a kisvárosban, Hallo László diszelnökségében és Fodor Károly ügyvezető titkár irányítása mellett jelentős eredményeket ért el a futball és a birkózás terén.

A „Vitrometan”, a hasonlónévű üveggyár csapata, amely Schuller Dávid tisztviselő sportszerű trenirozása mellett méltó ellenfele volt a futballévdában a jóképességű vidéki csapatoknak.

Jelentős hírnévnek örvendenek a vidéki csapatok ranglistáján az M. M. T. E. (Munkástestedző) és a „Spárta” is, amely a Westend-zománcgyár alkalmazottaiból rekrutálódik.

Medgyesen már nagyon várják a tavaszt, hogy a medgyesi sportrajongók véresre tapsolhassák a tenyereiket, ha egy medgyesi játékos gólt rug az ellenfél hálójába.

A VÉRZO, LANGOLO PÁRIS

A HALOTTAK ÉS SEBESÜLTEK ÉJSZAKÁJÁN

A B. L. párisi munkatársának
helyszíni jelentése)

Irá: MIKES IMRE

Páris, február 13.

Kedden reggel már kétségtelen volt, hogy az esti órákban súlyos események fognak lejátszódni a francia főváros utcáin. A jobboldali pártok három méteres falragaszokkal borították be a házfalakat, a plakátokról fekete és vörös betűkkel ordított a világba minden francia forradalmak ősi jelszava:

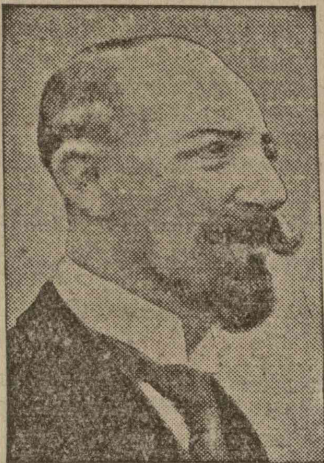
La patrie est en danger!

La France est en péril!

Franciaország veszélyben van!

A jobboldallal egyidejűleg harci riadót bocsátott ki a baloldal is. A kommunista párt hivatalos lapja, a „L'Humanité” sorakozóra szólította fel a külvárosok proletárait és az anarchista-csoport röpcédulákon adta köztudomásra, hogy ők is léteznek.

A kormány ezzel szemben mozgósítja a karhatalmat. Már a kora délelőtti órákban teljes készenlétben a rendőrség, botosan, szuronyosan, puskákkal és géppuskákkal, roham-autókkal és — Páris külső kaszárnyáiban elrejtve — tankokkal. Csendőrtesteket rendelnek be a fővárosba, a válogatott legények acélmaszkosan menetelnek végig a főbb utvonalakon és megszállják a veszélyesebb pontokat. Elsősorban a Concorde-teret, amely egyik oldalról az oszlopsoros Ma-



Guisé herceg francia trónkövetelő a legutolsó napok viharában kiáltványt intézett a francia néphez s kifejtette, hogy miután a zavargásokért egyedül a köztársaságiak felelősek, eljött az ideje annak, hogy őt királlyá koronazzuk.

deleine-templomra bámul. Ahol egykor felállították az Ész Istennőjének oltárát. Más oldalon a Tuileries-kertre támaszkodik. Ahol egykor a vörössapkás, mezitláb as jakobinizmus közölte véleményét XVI. Lajossal és Marie Antoinettel. Harmadik oldalán a Champs-Elysées torkollik be. Ó, a Champs-Elysées! Ragyogó fényeivel, transzparensseivel, palotáival, vakító kávéházaival, előkelőségével, milliommosaival és milliárdosaival. Negyedik oldalon pedig a képviselőház fele szalad. Ahol eldőlt a Daladier-kormány sorsa.

A tér közepén ott áll az obeliszk, amit még Napoleon hozott volt magával Egyiptomból.

Az egész ragyogó mult és az egész szédtő jelen együtt e téren.

Délután 2 órakor már a franciaországi fasiszmus sok tízezres tömege és a kétméteres csendőrszállak sorfala néz egymással farkasszemet a Place de la Concorde-on. Más részekén a vörös munkások csoportosulnak. Néhol nemcsak a karhatalom és a polgárság, hanem fehér és vörös tüntetők is szembekerülnek egymással. A „Marseillaise” és az „Internacionálé” hangjai keverednek a levegőben. A jobboldal az elmozdított rendőrfőnököt éljenzi.

— Vive Chiappe.

A baloldal halálisan gyűlöli a megbuktatott korzikait. A jelszó:

— Börtönbe vele! En prison!.. En prison!

S amíg vörösek, fehérek, csendőrök, rendőrök, agitátorok, felbujtók, hazafias ifjak és bolsevik ifjak kuszán kavarognak, a képviselőházban a kormány és az ellenzék között megkezdődik a csata.

*

Ezt a csatát, amint előrelátható volt.

Daladier és kormánya nyerte meg. A szociáldemokraták, halálból Chiappe melesztéséért, a kabinetre szavaztak, amely így megszerezte a szavazatok többségét.

Ez a diadal csak pünkösdi királyságot eredményezett. Maga az ellenzék is tisztában volt azzal, hogy a lényeg nem az, vajjon marad-e Daladier, s marad-e a radikális rendszer, hanem az, hogy az ideig-óráig kiravaszkozható, kitaktikáz-

ható „győzelem” után ki következnek: a jobboldal, vagy a baloldal-e?

S ezért legdurvább összeütközés nem a kormány és az opposzició, hanem az ellenzék két szárnya között játszódott le. Thorez, a kommunistapárt főtitkára, szenvedélyesen kiáltott oda a reakciós Tardien, volt miniszterelnök felé:

— Kalandor! Provokátor!

Tardieu vérvörös.

VÉDŐCSAPATOK A FRANCIA BELÜGYMINISZTERIUMBAN



A párisi véres napok egyik jellegzetes mozzanatáról számol be a fenti felvételünk: a rendőrség megerősítésére kivezényelt katonai karhatalom osztagai megszállják a belügyminisztérium épületét, amelyet a tömeg többször is ostrom alá fogott.

Brassó székhellyel:

Megalakult a kiskereskedők árubeszerzési, termelő és értékesítő szövetkezete

Brassó, február 13.

Évekkel ezelőtt kezdődött egy mozgalom, amely Brassóból indult s célja az Erdélyi Kiskereskedők Szövetségének megalakítása volt. Akkor a szervezés munkáját néhai Száva Gerő, dr. Szele Béla és Balázs Ferenc indították be, ez azonban a munkaterület nagysága miatt csak lassan tudott haladni. Még akkor tervbe vették az árubeszerzési, termelő és értékesítő szövetkezet megalakítását.

Ennek a szövetkezeti tervnek végleges nyelbeültetése vasárnap gyűlésre gyűltek össze Háromszék, Csik, Brassó és Fogaras megyék kiskereskedői, mintegy százán. A gyűlést a kereskedelmi és iparkamara díszteremben tartották meg s az eredménye az lett, hogy

megalakult a kiskereskedők Unitas árubeszerzési, termelő és értékesítő szövetkezete, Brassó székhellyel.

Megnyitó beszédet Bedițeanu V. szövetségi elnök mondott, aki megnyitójában Duca volt miniszterelnök haláláról is megemlékezett. A gyűlés résztvevői felállással adták kifejezést annak a gyásznak, mely a miniszterelnök megöklésével az országot érte. Bedițeanu V. elnök aztán felkérte dr. Barabás Andort, hogy vezesse le az alakuló közgyűlést. Az elnöki széket Barabás dr. foglalta el.

Beszédében mindenekelőtt üdvözölte a kolozsvári Transzylvánia szövetkezet kiküldöttét, azután a szövetkezés fontosságáról beszélt s a tömörülés jelentőségét fejegette, mely különösen nagyon fontos Erdély kiskereskedőinek.

Barabás dr. után Gonser Rudolf német nyelven üdvözölte a megjelenteket.

A kolozsvári Transzylvánia szövetkezet nevében Iliescu elnök, Körösi Ákos alelnök és Konkoly István igazgatósági tag szóltak fel, kik halás szavakkal köszönték meg a meleg fogadtatást.

Ezután a szövetkezeti törvény alapján elk-

szített alapszabályok ügye került sorra. Mivel a gyűlés résztvevői már előzetesen ismerték az alapszabályokat, annak felolvasása elmaradt. Az alapszabályt a gyűlés egyhangulag elfogadta. A továbbiak során Balázs Ferenc főtitkár és Kertész István csikszerepai kereskedő szóltak fel. Kertész hosszú beszédében szólt be a szövettség eddigi működéséről, az alakuló szövetkezet fontosságát fejegette.

A beszédek elhangzása után dr. Barabás Andor elnök felolvasta az alakuló okiratot és kimondta, hogy az Erdélyi Kiskereskedők Szövetségének Unitas szövetkezete, Brassó székhellyel, megalakult.

A napirend utolsó pontjaként a jelölőbizottság javaslataira megválasztották az igazgatónak és tagjai: dr. Barabás Andor, Weiszleier Kálmán, Gonser Rudolf, Szabó Mihály, Corfaniu Onofre, Franck Frigyes, Balázs Ferenc, Köröczky Mihály, Kelemen György, Udvari Károly, Matyást, Kertész István és Nemes Lajost.

A felügyelőbizottság tagjai lettek: Voicu Dumitru, Ábrahám Mór és Hegedűs Béla. Pótagok: Cortofeanu, Urecky és Sonnenburg.

Balázs Ferenc főtitkár lelkes beszédben kérte a választmányt az ügy érdekében való együttműködésre és szorgalmas munkára. Dr. Barabás Andor elnök köszönetet mondott a bizalomért, a megválasztottak nevében, s még egyszer üdvözölte az iparkamarát és a kolozsvári Transzylvánia kiküldöttét.

Iliescu elnök indítványára a királynak, a kereskedelmi miniszternek és a szövetkezetek bukaresti központjának üdvözlő táviratot küldöttek.

Az alakulás formaságainak elintézése után Balázs Ferenc megemlékezett Szabó Beni országgyűlési képviselő munkájáról, melyet a kiskereskedők szövetkezetének megalakulása érdekében fejtett ki. Az összegyűlt kereskedők meleg ünnepélyesen részesítették a jelenlevő

— Elismerem azt a jogát, hogy mindent beszélhet, Thorez ur... Amikor kormányelnök voltam, becsukattam Ont! Amint tehetem majd, megismétlem a dolgot!

Egyelőre csak szavak, De néhány hét vagy néhány hónap és tettekké válnak.

Amint vörös és fehér leszámolásra került volna a sor már ma is, ha a karhatalom közbe nem lép, sortűzet nem ad s a rendőrség, csendőrség elleni összefogásra nem kényszeríti az ellenfeleket. Így fasiszták és bolsevikok együtt vették fel a harcot a közér ellen, véruik közösen festi meg Páris kövezetét s a nagy végeszámlásra csak később kerülhet közöttük sor.

*

E pillanatban, amikor e sorok íródnak, formális csata játszódik még le Páris utcáin. Az emberi láb telhető gyorsaságával rohantam végig a megszállt részeket: a Concorde-téren, a Champs-Elysées-n, a Châtelet-n és Hotel de Ville előtt barrikádok tornyosulnak. Néhány helyen felfordított, felgyújtott autók szok lángolni. Tömegek rohannak ide-oda, a rendőrök zárt sorokban nyomulnak előre. Véres polgártársak dülöngélnek bekötött fejjel a házfalak mentén. A III. Sándor-híd felől ropogás hallatszik. Mintha gépfegyver szólna.

Azt mondják, sokezer a sebesültek és sok a halottak száma.

Nem tudhatom, igazak-e ezek a rémhírek? Annyi azonban kétségtelen, hogy bőven omlott a vér.

S ez a vér az elcsapott Chiappe véleges győzelmét jelenti.

Ez a rendőrfőnök ugyanis vigyázott arra, hogy emberélet áldozása nélkül „tartsa fenn a rendet.” Most, hogy elcsapták, gögösen írta a miniszterelnöknek szóló nyílt-levelében:

— Egész életemben büszke leszek arra, hogy véraldozat nélkül... stb

S elmozdítása után három nappal százan és százan terülnek el összetörve, ájultan a piszkos párisi kövezeten.

Chiappe diadalmaskodik.

S vele diadalmaskodik az egész jobboldal.

A párisi polgár, kispolgár, sőt csomó munkás is, öklöbszorított kézzel rohan Chiappe és gárdája után.

Azt hiszik, ez a forradalom.

S nem veszik észre, hogy az ellenforradalom az, amelyért véruket hullajtják.

Szabó Béni képviselőt, ki a Kiskereskedők Szövetségének egyik díszelnöke.

Válaszában Szabó Béni az alakuló közgyűlés fontosságáról beszélt s ígéretet tett, hogy ezután is támogatni fogja a kiskereskedők törekvéseit.

Ezek után az elnök bezárta a gyűlést, mely délelőtt 9 órától csaknem délután 2 óráig tartott.

Megkezdték munkájukat a külföldi pénzügyi szakértők

Bukarest, február 13.

Hétfőn délelőtt 10 órakor a pénzügyminisztériumban megkezdte ülését az állam külföldi hitelezőinek három megbízottja, akiknek köztudomásulag az a feladatuk, hogy felülvizsgálják Románia fizetőképességét. A pénzügyi szakértők elsősorban azt a memorandumot vették vita alá, amelyet a kormány nevében Slavescu pénzügyminiszter adott át nekik. A szakértőket a pénzügyminisztérium kirendelt főtisztviselői támogatják tevékenységükben.

Elrendelték 18 magasállású pénzügyi tisztviselő felfüggesztését

Bukarest, február 13.

Slavescu pénzügyminiszter hétfőn délelőtt rendeletet írt alá 18 magasállású pénzügyi tisztviselő felfüggesztésére vonatkozólag. A másfél tucat főtisztviselő közül, akik között számos igazgató és iradafőnök van, kiderült, hogy törvénytelenül emelkedtek abba az állásba, amelyet most elfoglaltak. Személyi, minősítési lapjukból megállapították, hogy egyszerűen nem tett elég katonai kötelezettségnek, mások pedig az alatt is előléptek, mialatt katonai szolgálatukat teljesítették.

A felfüggesztett tisztviselők névsorát még nem adták ki, noha a vizsgálat a pénzügyminiszter rendelete alapján már megindult.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Erdekes konverziós jogvita a Semmitőszék előtt

A bankok és a külföldi hitelezők különleges helyzete

Bukarest, február 13.

Amint ismeretes, a legutóbbi Vajda-féle konverziós törvény csak névleg van már benne a törvénytárban és azt előbb, vagy utóbb, a liberális párt adósságrendező törvénye fogja helyettesíteni. A törvény hálott, de a problema él. Napról-napra támadnak kérdések és pedig nagyon bonyolult kérdések, amelyeket mégis csak az agonizáló törvény rendelkezései szerint kell megoldani. A nehézségek annál is nagyobbak, mert ez volt az utolsó évtizedben a legrosszabbal összehevenyészett törvény, pedig nem lehet mondani, hogy ebben a tekintetben nem voltak kiváló versenytársai.

A bukaresti Semmitőszék elé például a napokban a következő peres kérdés került döntés alá:

Egy amerikai állampolgárnak, aki azonban az országban lakik, 100.000 lejes betétje van egy erdélyi pénzintézetnél. A bank nem fizetett, de a bíróság elmarasztalta. Mikor végrehajtásra került a sor, életbelépett a Vajda-féle törvény és az adós ennek az alapján kérte a végrehajtás felfüggesztését. A felek vitájában a következő érvelések állottak egymással szemben:

Az idegen állampolgár, mint betétes, hivatkozott a törvény 12. paragrafusára, amely úgy rendelkezik, hogy a törvény rendelkezései alól ki vannak véve a külföldiek követelése. Szerinte a törvény egyetlen rendelkezése sem alkalmazható a külföldivel szemben, tehát nem alkalmazható a törvény 16. paragrafusa sem, amely szabályozza a betétkifizetéseket és amely feljogosítja a bankokat, hogy a Nemzeti Bank véleményes jelentése alapján csak olyan mértékben fizessenek, amilyen mértékben a konverziós gátlások mellett bevételezni tudnak. Ha ez a rendelkezés vele szemben, mint külföldivel szemben, nem alkalmazható, úgy a banknak nincs vele szemben érvényes kifogása és a betétet fizetnie kell.

A bank ezzel szemben így érvelt:

Ugyanaz a 12. paragrafus, amelyre a betétes hivatkozik, a bankokat is kiveszi a konverziós törvény rendelkezései alól, mert a bank nem természetes személy, hanem jogi személy és a jogi személyek ki vannak véve a törvény rendelkezései alól. Ez azt jelenti, hogy a bank nemcsak a törvény kedvezményeitől esik el, hanem a törvény minden más, általános rendelkezése alól is ki van véve. Vele szemben tehát nem alkalmazható az a törvényes rendelkezés sem, amely a külföldiek követelését általánosságban kivülhelyezi a törvény rendelkezéseiből, vagyis a védekező bank szerint a pénzintézetek tekintetében a törvény kivételt statuál a kivétel alól, amelyet külföldi hitelezőknek ad.

A bank azt vitatja, hogy a betét-kifizetések a törvény szerkezetén kívülálló általános szabályozásnak vannak alávetve. Következésképpen azt abból is, hogy a külföldi hitelező által érvényesített 12. paragrafus megelőzi a betét-kifizetéseket szabályozó 16. paragrafust és hogy ez a 12. paragrafus lezárja azokat a rendelkezéseket, amelyek az adósok kedvezményeit szabályozzák és a külföldiek kivételét csak ezekkel a kedvezményekkel szemben állapítja meg.

A betét-kifizetések szabályozása a védekező bank szerint a betétlikvidálásnak egy külön rendszere, amely nem tűr kivételt. A konverziós törvény csak az előző adósságrendező törvényeket helyezte hatályon kívül, de érvényben hagyta a követelések behajtására vonatkozó jogrendet. Ennek egyik alapvető tétele, hogy a követeléseket a foglalás sorrendjében kell kielégíteni, feltéve, hogy az összes követelések kiegyenlítésére az adósnál megvan a fedezet. Ha valamelyik hitelező úgy találja, hogy egy előző végrehajtás következményeként az ő követelése nem nyer kielégítést, úgy csődöt kérhet és akkor a sorrendben való kielégítés helyett a követelések aránylagosan kerülnek kiegyenlítés alá. Ha mármint a bíróság a külföldi hitelező álláspontját fogadná el, akkor ez az egész behajtási rendszer felborulna. Az egyik külföldi betétes, — mert hiszen egy banknak lehet több külföldi betétese is, — megelőzve egy másik külföldi betétest és természetesen az összes belföldi betéteseket, végrehajtás után elvehetné a fedezetet a más betétesektől, anélkül, hogy ezek érdekeik védelmére bármit is tehetnének és anélkül, hogy csődkéreccsel az aránylagos kielégítést elérhetnék.

A törvény 17. paragrafusa, — folytatja védekezését a bank, — kimondja, hogy „... bankok ellen csőd nem nyitható”. Nem azt mondja a törvény, hogy csődöt nem lehet kérni, hanem csődöt nem lehet nyitni. Ezzel a rendelkezéssel szemben a külföldi hitelező valóban nem vitathatja a maga privilégiumát, mert hiába kér ő csődöt, a törvény megtiltja, hogy bankok ellen csődöt nyissanak. Ha pedig csődöt nyitni nem lehet, akkor megszűnik a lehetősége annak, hogy más külföldi, vagy belföldi betétes érvényesítse az aránylagos kielégítéshez való jogát, amit pedig a ma is érvényben lévő végrehajtási és csődszabályok és a kereskedelmi törvénynek a felszámolásra vonatkozó szabályai kifejezetten biztosítanak. Ezeknek az érveknek az alapján kéri a bank,

hogy a bíróság állapítsa meg azt, hogy a betétkifizetés a más természetű adósságok rendezésétől eltérően van szabályozva és ezek a kivételes szabályok a külföldivel szemben is alkalmazandók.

A Semmitőszék hetes tanácsában egyik álláspont sem kapta meg a döntéshez szükséges szavazattöbbséget és így a pör tizenegyes tanács elé került.

Miután számos hasonló eset van, amely eldöntetlen a felek között, (legutóbb döntött az ilfovi törvényszék a külföldi hitelező mellett, azonban ott a bank csak azzal védekezett, hogy a hitelező bár külföldi állampolgár, de belföldön lakik), a főbíróság döntését érthető érdeklődéssel várják a bankok és a jogászok. A tizenegyes tanács döntését közölni fogjuk.

Aki segéd nélkül dolgozik, csak két tanoncot tarthasson,

minden további tanonc után két segédet kell alkalmazni

Marosvásárhely, február 13.

A munkatörvény és a munkaszerződés 2-ik paragrafusa azt írja elő legutóbbi rendelkezéseiben, hogy az iparosok tanonctartásának feltételeit az erdélyi kereskedelmi és iparkamarák, a munkakamarával karöltve, hosszabb mértékű és után állapítsák meg.

Tekintettel arra, hogy a munkakamarák még meg sem alakultak formálisan, illetve nem működnek még rendszeresen, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara úgy határozott, hogy véleménynyilvánítások céljából a hatáskörébe tartozó négy székely vármegye iparos testületeit kéri meg.

A körkérdés kapcsán a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához a csikszeredei, ditrói, székelykeresztúri, udvarhelyi, gyergyószentmiklósi, toplicai kézdívásárhelyi és sepsiszentgyörgyi ipar-testületek válaszai futottak be.

A sepsiszentgyörgyi ipar-testület véleménye szerint azok a munkaadók, akik segéd nélkül dolgoznak, két tanoncot tarthassanak, minden további tanonc után azonban legalább két segédet kell foglalkoztatni.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara ebben az ügyben tegnap Benkő László alelnökletében gyűlést tartott, amelyen a befutott válaszok mérlegelése után úgy döntött, hogy a gyakorlati alkalmazásban leginkább a sepsiszentgyörgyi ipar-testület indítványa válhatik be és azért hosszas tanácskozás után annak elfogadása mellett döntött.

A jövőben tehát a döntés szerint a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara hatáskörébe tartozó Maros, Csik, Udvarhely és Háromszék vármegyékben a tanonctartás feltételei a sepsiszentgyörgyi ipar-testület ajánlata szerint lesznek betartva.

Nagyszeben azt követeli, hogy

Annyi kamara legyen, mint amennyi iparfelügyelőség

A politikai hajszá és a takarékosági rendszabály

Nagyszeben, február 13

Hatalmas monstre-értekezletet tartottak tegnap a nagyszebeni gazdasági érdekeltségek a nagyszebeni kereskedelmi és iparkamara érdekében. Az általános kamaraleszállítások, illetve megszüntetésekkel kapcsolatban ugyanis a nagyszebeni iparkamara megszüntetéséről is szó van, amelyet egy másik kamarához kívánnak kapcsolni alosztályképpen.

A nagyszebeni gazdasági érdekeltségek közös értekezletén először Márton, a Sfátul Negustoresce és a román kereskedőtársulat elnöke kért szót, aki hosszas beszédben fejtette ki, hogy Nagyszeben előnyös földrajzi helyzeténél, nyersanyaggazdagságánál és virágzó ipari életénél fogva predestinálva van arra, hogy iparkamarája legyen és nem hogy ennek az intézménynek a megszüntetésébe nem mehetnek bele az érdekeltek, de egyenesen az iparkamara hatáskörének és érdekszférájának kiterjesztésére kell törekedjenek.

Valer Bozdog, a nagyszebeni iparkamara főtitkára ezután részletesen referált a kamara érdemeiről és az erdélyi kamarák racionalisabb kiépítését és rendszerbe való foglalását kéri ipari területeik és földrajzi helyzetüknek figyelembe

való vételével. Követeli, hogy az iparkamarák száma semmi esetre se legyen kevesebb, mint az ipari felügyelőségek száma.

Beszédében még azt is javasolja az iparkamarai főtitkár, hogy ezután a kamarai szenátorválasztásokat az egyes kamarák megyeszékhelyének törvényes kéreik tartásuk meg, hogy ezáltal sok százezer lejt megtakaríthasson az állam.

Dr. Otto Herzog képviselő, a német kereskedő-grémium elnöke biztosította a gyűlés résztvevőit arról, hogy a parlamentben fel kell szólalni a kamara fenntartásának érdekében.

Dr. Comsa Nicolae bankigazgató, a kereskedelmi és iparkamara elnöke hangsúlyozza szintén a nagyszebeni iparkamara fennmaradásának érdekszférája kiterjesztésének szükségességét.

Floasiu Ilie nagykereskedő és képviselő kölcsönöz nagy jelentőséget beszédében a nagyszebeni kereskedelmi és iparkamarának, amely a szónok kritikája szerint, mindenkor hivatása magaslátán állott és csak politikai hajszának tulajdonítja a kamara megszüntetésére irányuló kísérleteket.

Ezután még dr. Hans Gutt, N. Droc és Bicskey Antal a magyarság nevében til-

takoztak a nagyszebeni iparkamara megszüntetése, illetőleg degradálása ellen, majd éles határozati javaslatot fogalmaztak meg, amelyet a kormánynak juttattak el s abban energikusan tiltakoznak a nagyszebeni kereskedelmi és iparkamara megszüntetése, illetve degradálása ellen és azzal ellentétben még hatáskörének kiterjesztését kérik.

A gyulafehérvári kamara megszüntetése ellen is tiltakoznak

A kamaramegszüntetések ellen irányuló akciók során a napokban Gyulafehérváron is ülést tartott az ottani kamara elnöki tanácsa. A törvényjavaslat, amely a kamarák ügyével foglalkozik, a gyulafehérvári kamarát a kolozsvári kamarához kívánja csatolni.

A kamara vezetősége tiltakozik egy esetleges beolvastás ellen, mert földrajzi fekvése is predestinálja arra, hogy központi kasarává deklarálják, amelynek hatáskörébe esetleg — abban az esetben, ha érdekszféráját kiterjesztik — Nagyszeben, Hunyad, Kisküküllő és Torda megyék kereskedő- és iparostársadalma is tartozhatna.

A kamara vezetősége elhatározta, hogy a liberális szervezett utján tiltakozó memorandumot terjeszt fel a kormányhoz.

A gyulafehérvári kamara elvitele, illetőleg beolvastása ellen, különben a gyulafehérvári kereskedő és iparostársadalom monstre-gyűlésen kíván a napokban demonstrálni.

Az erdélyi kamarák megszüntetésének kérdése még sokáig fogja foglalkoztatni az erdélyi kereskedő és iparostársadalmat.

Bukaresti újabb jelentések szerint a kamarai illetékeket 50 százalékkal lecsökkentik. A bevételek 80 százaléka az alkamarák szabadon rendelkezhetnek, mint eddig, 20 százalékot pedig be kell fizetniük ahhoz a területi kamarához, amelyhez tartoznak.

Most már kilőrt az angol-francia vámháború

Páris, február 13.

Az angol-francia vámháború kitért.

Anglia tudvalevőleg pótvámokat vetett ki a Franciaországból behozott árukra, mire a francia kormány ultimátumszerű átiratban követelte, hogy ezeket a pótvámokat szüntessék meg. Miután az angol kormány erre nem volt hajlandó, a francia kormány megtorlással élt és, mint a sajtóval már közölték is, a legközelebbi napokban hasonló intézkedéseket tesz az angol áruk ellen, amelyeket Franciaországba akarnak behozni.

Az angol-francia vámháború egyik újabb és jelentős fejte az a nemzetközi kereskedelmi és vámháború, amely a „gazdasági együttműködésről” hangzottott sűrű frázisok ellenére is egyre élesebbé és ékeseredettebbé válik.

Fémipari trösztösítés Franciaországban

Berlin, február 13.

A Berliner Tageblatt a napokban Londoni levelezőjének jelentése alapján érdekes cikkben számolt be az angol fémipar átszervezéséről, illetve koncentrációjáról.

A trösztösítés folyamatát maga a kormány siettetette, amely még régebben felkérte a fémipari vállalatokat az átszervezésre, helyesebben a vállalatok, elsősorban az összes vasipari vállalatok egyetlen szindikátusban való tömörítésére a termelés racionalizálása céljából.

A kormány közölte azt is az érdekelte vállalatokkal, hogy ha ez meg nem történik, úgy ez év októberében megszünteti a jelenleg érvényben levő 33 és félszázalékos védővámilletéket, amelyet a hazai ipar támogatására bevezetett.

Ugyanakkor a Daily Telegraphban Sir William Frith, az acéltársulatok szindikátusának elnöke cikkez a kérdéssel és megajósolja, hogy ha a fémipar önként nem hajtja végre az összpontosítást, úgy a kormány államilag fogja ezt megtenni, vagyis kényszerindokalizálás történik.

Eltemették Goldis Lászlót

Arad, február 13.
Arad külső arculatára hétfőn rányomta bégyét a gyász, melyet Goldis László volt miniszter temetése váltott ki.

A temetés hétfőn délelőtt 11 órakor kezdődött, zsúfolt szertartások keretében. Több román közéleti nagyság jelent meg Goldis László végtiszteltére.

Károly királyt Fundațianu tengerenagy képviselte, a kormány képviselőjében Lapedatu miniszter jelent meg. Jelen voltak még Goga, Lupas s egész sor román közéleti nagyság, továbbá Agărbiceanu ismert erdélyi román író, Râmboveanu államtitkár, Crișan Gheorghe, Stanciu államtitkár, Bocu Sever, stb.

A temetésen megjelent kiküldöttek fájdalmas szavakkal búcsúztak el a román nemzet nagy halottjától.

A temetési szertartást Bălan erdélyi metropolitá végezte, nagy segédlettel.

Ezrekre menő tömeg vonult fel a temetésen, akik között ott lehetett látni a vidéki román alvák lakosságát is. Arad katonasága diszben vonult fel a temetésre, mely a nagy halotthoz nélt keretek között folyt le.

Földrengés Indiában

Delhi, február 13.

Vasárnap délelőtt India földjét újabb ötpéres földrengés rázta meg. A veszélyeztetett vidékekkel megszakadt minden telefon- és távírösszeköttetés.

A szerencsétlenség méreteiről így nem lehet még tiszta képet kapni, de tartanak attól, hogy a multkori, borzalmas, sok emberéletet követelő és felbecsülhetetlen anyagi károkat okozó földindulás ismétlődött meg.

— Éjjel, lámpással szedett adót egy buzgó perceptor. Jasiból jelentik: A megyebeli Baciun nagyfokú lakossága panasszal fordult Tautu pénzügyigazgatóhoz, Gheorghiu ottani perceptor ellen, aki az utóbbi időben ravasz módját eszelte ki annak, hogy a lakosságból minél több adót préseljen ki. Meglepetészerűen éjjelenként lámpással indult beajtó körutra, nyilván arra számítva, hogy egyrészt lámpással több pénzt fedez fel, másrészt pedig, hogy az álmukból felvert gazdák inkább fizetnek, csak hogy nyugodtan tovább aludhassák az igazak álmát. Az ötletes perceptor az ez eljárása azonban kezdett hasonlítani másfajta tevékenységhez, s ezért a lakosság panaszt emelt ellene. Gheorghiu azzal védekezett a pénzügyigazgató előtt, hogy nappal annyira elfoglalták a hivatali számítások, hogy csak éjjel jutott hozzá az adószedéshez. Ennek ellenére, most arra utasították, hogy fordítsa meg a munkarendjét s hagyja legalább aludni a szerencsétlen adóalanyokat.

Ausztriában kitört a polgárháború

**A szociáldemokrata-párt fegyveres csapatai országszerle felvették
a harcot a kormánycsapatokkal**

Bécsben is kihirdették az ostromállapotot

A munkásság mindenütt a városokba özönlik

Bécs, február 13.

Későbbi telefonjelentéseink szerint az utcai tüntetések és összetűzések a kora délutáni órákban Bécsben is megkezdődtek és így félkettőkor a fővárosban is kihirdették az ostromállapotot. A rendőri hatóságok megállapították, hogy a feloszlott Schutzbund, a szociáldemokrácia fegyveres szervezete, már napok óta készült a fegyveres leszámolásra. Az elmúlt éjszaka folyamán azután az egész ország területén röpcédulákat osztogattak, amelyben a szociáldemokrata párt bejelentette, hogy készen áll a fegyveres leszámolásra, ha a fasiszták meg akarják változtatni az alkotmányt.

Ennek a röpiratnak a hatása alatt történt a linzi fegyveres harc és tört ki Bécsben az általános sztrájk. A kora délutáni órákban már megkezdődött a baloldali munkásság felvonulása s egy rendőrfelügyelőt, aki a tüntető csoportnak útját állotta, agyonlőtték. Az első halott hírére egész Bécs lázba jött. Videkről tömegesen tódulnak be a munkások a fővárosba és ez a helyzet a többi nagyobb ausztriai városokban is. Salzburgban és Innsbruckban már a reggel megkezdődtek az utcai harcok és egyes hírek szerint a Schutzbund fegyveres csapatai az éjszaka folyamán lövészárkokat építettek és formális ostrom alá vették a várost. Hasonló hírek érkeznek több kisebb városból is.

Bécsben a rendőrség megszállotta az összes középületeket. Az utcákon állandóan tart a katonai osztagok felvonulása. A katonák gépfegyvereket és kézi-gránátokat visznek magukkal. Dollfuss kiáltványt adott ki, amelyben felszólítja a higgadtabb és becsületesebb munkásságot, hogy ne engedje belekergetni magát egy olyan harcba, amelyből csak neki lesz kára. Estére Bécsbe olyan jelentések érkeztek a vidékről, hogy a harc több helyen változatlan hevességgel folyik és

az áldozatok száma megállapíthatatlan.

A linzi eseményekről az esti órákban egymásnak ellentmondó hírek érkeztek. Vannak jelentések, amelyek szerint a katonaságnak heves harc után sikerült elfoglalnia a szociáldemokraták székházát. A harc tizenöt halálos áldozatot követelt. Más jelentések viszont azt mondják, hogy az ostrom még mindig tart, a katonaság megszállotta a szomszédos házakat és azok ablakaiból kézigránátokkal harcol a lázadók ellen. Az épület védőinek egyébként sikerült 4 rendőrt elfogni és ezeket tuszként tartják a házbán.

A bécsi rendőrpáncsok — egyes hírek szerint — parancsot adott ki az összes szociáldemokrata vezérek letartóztatására. Ezt a hirt még nem erősítették meg, az Arbeiter Zeitung néhány munkását azonban az éjszaka folyamán őrizetbe vették.

TERJED A FRANCIA ALTALANOS SZTRÁJK IS

Páris is lázas órákat él, a baloldali munkásság délutánra meghirdetett felvonulása elmaradt ugyan, az estéli órákban azonban egyre nagyobb számban lepik el az utcákat a munkások. A rendőrség és a tömeg között az összeütközés minden pillanatban várható.

Az általános sztrájk tulment már Páris határain s a vidéken is erősen terjed. A párisi főpostán a szolgálatot műszaki csapatok tartják fenn és csak a külföldre küldött jelentéseket, valamint a hatóságoknak egymáshoz intézett utasításait továbbítják.

LEGUJABB

BUKARESTBŐL JELENTIK:

A kamara hétfő délutáni ülése igen érdektelenül telt el. A damboviáni válságokat minden különösebb felindulás nélkül leigazolták.

UJABB JELENTÉS ROMANIA HELYZETÉRŐL

Bukaresti politikai körökben úgy tudják, hogy a kormány az első jelentés után, amelyet Románia pénzügyi helyzetéről és fizetőképességéről készített és a külföldi szakértőknek tanulmányozás végett átadott, most újabb hasonló jelentést készít. Ebben a második jelentésben végleges és részletes adatok lesznek Románia helyzetéről és fizetési lehetőségeiről. A második jelentést rövidesen a külföldi szakértők rendelkezésére bocsájtják.

A MAGYAR-SZOVJET DIPLOMÁCIAI VISZONY

helyreállításával kapcsolatban a felsőház külügyi bizottságában Kánya Kálmán külügyminiszter hosszú beszámolót tartott. A külügyminiszter azokat az okokat ismertette, amelyek szükségessé tették az Oroszországgal való megegyezést. A miniszteri beszámoló után több hozzászólás történt s ezek kivétel nélkül mind helyeselték a kormány álláspontját.

BULGÁRIA IS FELVESZI AZ ÖSSZEKÖTTETÉST

a Szovjettal. Szófia felhivatalos jelentések jelzik, hogy miután Magyarország felvette a diplomáciai összeköttetést Oroszországgal, Bulgária is megteszi a szükséges lépéseket, hogy helyreálljon közte és a Szovjetszövetség közötti rendszeres kapcsolat.

Tomcsa Sándor: GÓCPONTON

Avagy: Egy vonatösszeütközés története

Szin: Egy nagy vasúti állomás, mely e pillanatban meglehetősen üres.

Tehervonat (bepöfög a kilencedik vágányra, Szénéz, dühösen): Na, a fene egye meg, megint szépen vagyunk!!

Tolató mozdony (kedélyes, egyedülálló agglegény, a fűtőház mellől átrikkant): Mi baj, nagysád, miért haragszik megint?

Tehervonat: Hogyne, kérem, mikor állandóan így kitolnak velem; az ötödik vágányon tul a Stephensonnak sem tudok jutni! Ha már nem nézik, hogy én is csak olyan vonat vagyok, mint ott az első-második vágányokon, legalább tekintettel lehetnének állapotomra...

Tolató mozdony (cinikusan pőfékel): Hja, így van az, ha valaki férjhezmegy. Addig nem bír magával, aztán sajnálja a formát...

Tehervonat: Hallgasson, maga vén kutyon, aki összeadja magát a legutolsó, személyivel! Pfiu!!

Tolató mozdony: Ön elfogult, nagysád és határozottan rosszulindult, de ezt hajlandó vagyok betudni az ön állapotának. Végén példát Expressz-kisasszonytól (álmodozva): milyen halk és finom... és hogy suhan, talán még a kerekai sem érik a földet...

Tehervonat (kitör): Az a bestia?!

Tolató mozdony (halkan): Az...

Tehervonat (sivit): Hát tudja meg, tudja meg, hogy a maga halk és finom kisasszonya nyílt pályán van!!

Tolató mozdony (egyszerűen): Tudom. Ott rohan büszkén és bátran az örök gyönyörűség közt. Nem köti emlék és hely, ragyog... szabad... álom...

Tehervonat: Micsoda erkölcsök! (Hogy meg ne pukkadjon, gözt ereszt ki magából.)

Személyvonat (beköhög a hetedik vágányra): Jónapot, szomszédasszony. (Hosszan köhög.)

Tehervonat: Na, maga sem őrí meg a tavaszi menetrendet.

Személyvonat: Hallja, ilyen strapa mellett! Se éjelem, se nappalom. Rémes, kérem, nálunk, Céféternél ez a harmadéves korhatár. Máskor egy tízéves személyt már kitoltak a csonkára és élvezte az ócska vas boldog életét. (Köhög.) Az orvos finom kokszot rendelt, hát hozzá tudok jutni! A gyomrom is tönkrement. (Tüzet okád.)

Tehervonat (részvétellel): Ne fássza magát, mindnyájunknak megvan a maga baja. Nézze, én is hogy nézek ki és még az a vacak Tolató froclizza az embert. (Sugva): Meg van bolondulva az Expresszért!

Személyvonat: Nekem mondja? Tudja a fene, mit találnak azon a rongyon. Más helyt még vicinális sem lehetne!

Tolató mozdony: (elhúz kettőjük közt, gunyosan a Személyvonathoz): Na, csak hallgasson, fiam, szalad maga is eleget utána.

Személyvonat: En? Na, mit szól hozzá, szomszédasszony?! En szaladok utána az aszthmámmal! (Köhög.)

Tehervonat: Ne törődjön, kérem, azzal az erotikus disznóval és ne izgassa magát. Nézze, már a gyorsított tehernek teszi a szépet.

Személyvonat: Ilyent mondani nekem, aki a Céfért kibuztam a deficitből!

Tehervonat: Hagyja kérem, felejtse el. Személyvonat: Oh, nagysád, én leugrom a töltésről...! Egyedül a kegyed személye az, mely visszatarat ettől. Oly jó, itt kegyed mellett pihegni... édes!

Tehervonat: Vigyázzon, vigyázzon, bármely pillanatban jöhet a férjem, az rem

ismeri a tréfát. Az képes arra és magának megy!

Személyvonat: Jaj, hagyja, még most is nyögöm azt a multi esetet. A kegyed férje — ha szabad így mondanom — egy vadállat!

Tehervonat: Ah, ön feledteti el ezt velem...

Személyvonat: Édes! Mikor látlak megint?

Tehervonat: Mikor?... Ha az alkony utolsó fénye kilobban, a tövisi fűtőház mögött várlak titokban...

Személyvonat: Drága... És a férjed?

Tehervonat: Inséggabonát visz Máramarosba...

Vicinális (bezörög kettőjük közé): Pardon, zavarok?

Személyvonat: Ön nem zavarhat, kérem. (Féltre): Undorító fráter...!

Vicinális (kedélyesen pőfékel): Személyvonat: Talán fujná másfelé a fűtőt, tisztelt ur.

Vicinális: Pardon, bocsásson meg, én megszoktam, hogy otthon olyan egyedül vagyok. Akármerre fujhatom a fűtőt. (Creges évődéssel a Teher felé) Nem kellek már a menyecskeknek... (Sugva a Személynek) Hanem hallotta, mit beszél Esti Gyors a szomszédomról?

Személyvonat: Kérem, én uriember vagyok!!

Vicinális: Pardon, pardon.

Személyvonat: Izé... de azért csak mondja...

Vicinális: Hogy a szomszédom és Gyorsított Személy a tövisi fűtőház mellett... hehehe!

Személyvonat: Aljas rágalom!!

Vicinális: Rágalom ide, rágalom oda, de megszületett egy — szárnyvonat.

Személyvonat: Nem, nem, az hihetetlen!

Vicinális: Ugyan kérem, ilyen forgalomban mit lehet tudni?!

Személyvonat: Na megállj, kigyó!

Vicinális: De úgy látom, önt felizgatta ez a hír?

Személyvonat: Engem? Engem, öregem? En fűtülök rá! (Hosszan fűtül.)

Vicinális: Hanem hol késik Rapid ökegyelmessége?

Személyvonat: (dohog magában): Na, megállj bestia!!

Vicinális: Hogyan?

Személyvonat (idegesen): Ha késik, késik, ő teheti.

Vicinális: Pardon, pardon, ön kissé fel-dult.

Személyvonat: Mondja, milyen legyen? Mondja, milyen lehet egy személyvonat a mai világban?

Vicinális: Az már igaz, kérem. Tegnap is egy félvagon bont vittem haza. Hát nem szomorú?... Na, de jön ökegyelmessége... A, van szerencsém, kegyelmes uram, alázatos szolgálja...

Rapid: (köszönés nélkül átrohan).

Vicinális: Egy ilyen nagy ur rá se pókik az emberre, kérem, pedig én már hét embert gázoltam el.

Személyvonat: Nyugodt lehet, én is tudom, mit fogok csinálni? (Sötétben a maga elé.)

Vicinális (indul): Na, Isten vele, uram, kécsókom nagysád. (Eltoyog.)

Tehervonat: Na, csak hogy megint lát-lak, édes.

Személyvonat: Minden bizonnyal nem sokáig!

Tehervonat: Milyen hang ez, életem?

Személyvonat: Bizonyára nem olyan, mint Esti Gyorsé...

Tehervonat: Biztosan az a vén trotty beszélté tele a fejedet...

Személyvonat: Egy szót se! Még szá-molunk!! (Indul.)

Tehervonat: Még nem is köszönsz?! Ez a hála? (Azért mégis sirni kezd a vonattalan pályaudvaron.)

(És másnap az újságok arról adnak hírt, hogy egy személyvonat teljes gőzzel belefutott egy tehervonatba.)

SPORT

Nagy közönség előtt zajlott le a brassói országos siverseny

Brassó, február 13.

Szombaton és vasárnap zajlottak le a brassói hegyekben az országos sibirajnok-ság lesikló, ugró- és akadályversenyei. A versenyekre óriási közönség vándorolt ki a Pojánába, elsősorban Sigmund Ruud, a norvég csodaugró kedvéért, valamint a legjobb brassói és más városokbeli versenyzők megtekintésére.

A verseny fénypontja természetesen Sigmund Ruud szereplése volt, aki Brassóban a KSV színeiben indult. Gyönyörű ugróstílust mutatott, amiből sokat tanulhattak a romániai versenyzők. Versenyen kívül kiugratta a 47 métert. A sauc csak 45 méteres lévén, nem tudott nagyobb ugrórt.

Az országos bajnokok az összetett versenyek pontozása alapján a következők:

18 km. futás és ugrás. 1. Klöckner Rudolf (KSV) 565.50 pont. 2. Lexen Frigyes (KSV) 559.35 pont. 3. Dresnandt Konrad (CFR) 545.40 pont. A futóverseny alkalmával Sigmund Ruud tudvalevőleg nem volt itt.

Lesiklóverseny: 1. Sigmund Ruud 200 pont. 2. Cojea Ioan (katipu) 184.54 pont. 3. Klöckner Rudolf (KSV) 181.11 pont.

A második csoport országos bajnoka voltaké mégis Cojea, amennyiben a romániai versenyszabályok szerint nemzeti bajnok csak román állampolgár lehet.

Klöckner Rudolf elnyerte az uralkodó által vándordíj gyanánt kitűzött kupát, valamint a Schmoll-gyár felajánlott 2 pár sit. Cojea a város által adott vándorkupa birtokosa lett s megkapta a Schmollgyár által felajánlott sítokat. A többi győztesek szép érmekeket kaptak.

Az egyes számok részletes eredményei a következők:

Lesiklóverseny, szenior A. csoport: 1. Pascu Constantin (szinajai) 18 perc 50 és fél mp. 2. Berkessy (Jiul) 18 perc 50 mp. 3. Krisan (Jiul) 19 perc 0.4 mp.

Lesiklóverseny B. szenior csoport: 1. Gust Hermann (KSV) 14 perc 31 mp.

Lesiklóverseny II. csoport: 1. Sigmund Ruud, 11 p. 4 mp. 2. Cojea Ioan, (bukaresti Katipu) 11 p. 46.5 mp. 3. Klöckner Rudolf (KSV) 11 p. 54 mp. 4. Lechner Róbert (KSV) 12 p. 53 mp.

Akadályverseny (slalom): 1. Sigmund Ruud 3 p. 39.5 mp. 2. Cojea 3 p. 75 mp. 3. Klöckner Rudolf 3 p. 85.3 mp. 4. Muntean Ilie (Predeal) 3 p. 85.7 mp. 5. Sirock (KSV) azonos idővel.

A szenior A. csoport feladta a versenyt, a szenior B. csapatban első Gust Hermann 6 p. 12.5 mp. idővel.

Siugrás, I. osztály: 1. Sigmund Ruud, 41.50, 38 és 57 méteres ugrásokkal, 344.7 pont. 2. Lexen Frigyes 28.5, 26.5, 27.5 mé-

teres ugrásokkal, 251.1 pontta. 3. Dresnandt Konrad (CFR) 32.5, 31.5, 35.5 méteres ugrásokkal, amelyek közül a második lukással végződött. A st. l. ugrások miatt Dresnandt csak 237.4 pontot kapott. 4. Zinkhoffer Géa 26.5, 26 és 27.5 méteres ugrásokkal, 232.8 ponttal.

Siugrás, II. osztály: 1. Seewaldt Theo (KSV) 32, 34, 30 m. ugrások, 271.6 pont. 2. Clompe Max (KSV) 28, 27, 29.5 méteres ugrások, 238.8 pont. 3. Hess Viktor (KSV) 22.5, 26.5, 30 m. ugrások, 228.1 pont. 4. Török János (Encian) 21, 25.5, 27 m. ugrások, 224.5 pont.

Lesiklóverseny juniorok számára: 1. Albu (Peles) 2 p. 56 mp. 2. Binder (KSV) 3 p. 06 mp. 3. Gust Walter (KSV) 3 p. 07 mp. 4. Gama Ioan (Peles) 3 p. 12 mp. Az ifjak rövidebb távon siklottak le, mint a szeniorok.

Akadályverseny juniorok számára: 1. Binder Kurt (KSV) 2 p. 8.3 mp. 2. Gust Walter (KSV) 2 p. 15.8 mp. 3. Fontanella (Predeal) 2 p. 46.7 mp.

Hölgy lesiklóverseny: (az ifjakéval

Jégkorongütés

BUKAREST. Teniszkлуб női csapat—Telefonklub női csapat 1:0.

MAROSVÁSÁRHELY: MSE—Sticla (Dicsőszentmárton) 13:5. Részdíjok: 4:1, 4:0, 5:4. A mérkőzést délelőtt játszották le. Délutáni mérkőzés:

Sticla—Mures. 6:3. Részdíjok: 4:2, 0:1, 2:0. Mindkét mérkőzés nagyszámú közönség előtt zajlott le. A marosvásárhelyi jégkorongütők közül Daróczy, Schwarz, és Vancsa voltak a legjobbak, míg a vendégcsapatból különösen kivált Markovics, Roska és Kovács.

BRASSÓ: KEV—Mercurii 4:1. Részdíjok: 0:0, 2:1, 2:0. Ezzel a brassói bajnokság győztese a favorit KEV lett. A játék végig szép és izgalmas volt és a KEV megérdemelten győzött. A győztes csapatból jók voltak Meindt, aki egymaga ütötte a négy gólt és a védelemből Bita. A Mercuriiból Krauser és Ádám váltak ki. Utóbbi ütötte a vigaszgólt.

A milánói jégkorongütő tornán vasárnap délután óriási meglepetésre kétszeri meghosszabbítás után, a német csapat legyőzte az európai csapatok közül legjobbnak tartott svájci egénységet 2:1 arányban. Részdíjok: 0:0, 0:1, 1:0, 0:0, 1:0. A küzdelem rendkívül elkeseredett volt. Ezúttal másodikban nyeri el Németország a jégkorongütés Európabajnokságát. A világbajnokság azonban a biztosan vezető tengerentúli csapatok, Kanada avagy esetleg Amerika zsákmánya lesz.

Románia jégkorongütő csapata a vigaszmérkőzések során 3:0 arányban ve-

azonos, tehát rövidebb távon). 1. Bräuer Marianne 4 p. 44 mp. 2. Klöckner Trude 5 p. 23 mp. 3. Herescu (TCR Bukarest) 5 p. 25 mp.

Hölgy-akadályverseny: 1. Klöckner Trude 1 p. 17 mp. Bräuer Marianne és Herescu kisasszony feladták a versenyt. Ez is rövidebb távon volt, mint a szenioroké.

Sigmund Ruud és a többi jó ugrók versenyen kívül is ugráltak. Ekkor ugrotta ki Ruud a 47 métert. Dresnandt is ugrott 45 métert, de bukott utána.

Bravuros volt az ugróverseny befejezésekor Clompe és Ruud kettősugrása, a kik közvetlenül egymás után csuszta le és vetették ki magukat az ugrósáncról, majdnem egymás nyakán. Eközben Sigmund Ruud a mellére kötött fényképezőgépet elraktartotta s ilyenformán ugrás közben, a levegőben repülve fényképezte le az előtte repülő Clompét.

A tekintélyes számú közönség sokszor tapssal és lelkes kiáltásokkal adott kifejezést meglepedésének.

Katonai siverseny

A Predealnál megtartott katonai kis-antant-siversenyeken, amelyek az uralkodó védnöksége alatt zajlottak le, a résztvevő államok a következő helyezést érték el: 1. Románia. 2. Lengyelország. 3. Jugoszlávia. 4. Csehszlovákia.

Korcsolya-sport

STOCKHOLM: A norvégiai Oslóban február 10 és 11-én megtartott hölgy-műkorcsolyázó versenyen a világbajnokságot ismét teljes fölényrel a nagyszerű Sonja Hennie nyerte. Sonja Henninek ez már a nyolcadik világbajnoksága.

BUDAPEST. Vasárnap megkezdődött a verseny a BKE és a kolozsvári korcsolyázók között. Gál kolozsvári bajnok az 500 méteren 49.4 mp. idővel román rekordot állított fel. Résztvevő eredmények: 500 méteren: 1. Balazsejovszky (BKE) 48.8 mp. 2. Gál (Kolozsvár) 49.4 mp.

1500 méteren: 1. Bogschütz (BKE) 2. Leszl (BKE) 3. Bihari (BKE) 4. Pap (Kolozsvár) A pontversenyben tehát a BKE vezet. A verseny még folyik.

BUKAREST. Az országos férfi korcsolyabajnokságot a vasárnapi versenyen ismét Horosz (Kolozsvár) nyerte.

Labdarugó-sport

Belföldi labdarugómérkőzések

Vasárnap sok helyen már annyira enyhült az idő, hogy barátságos mérkőzéseket játszottak. Eredmények:

TEMESVÁR: Kinizsi—TMTE 6:3 (3:1)

Ripensia—Venus 9:0.

Ripensia komb.—Elektrika komb. 2:0 (csak egy félidő).

Elektrika—Polytechnika 5:2 (csak egy félidő).

A Ripensia különben kedden indul Franciaországba, ahol máris több mérkőzést kötött le. Február 18-án Lyonban játszik, 20-án Saint-Etienne-ben, 22-én pedig ismét Lyonban.

KÜLFÖLDI LABDARUGÓ-MÉRKŐZÉSEK

TURIN: Ausztria—Olaszország válogatott 4:2 (3:0). Középeurópai kupamérkőzés. Az osztrák technika győzött az olasz rohamstílussal szemben. Az osztrák legénység ismét kiérdemelte a „csodacsapat” nevet. Az eredmény Európaszerte nemcsak nagy meglepetést, hanem mondhatni bizonyos meglepedést keltett, olyan értelemben, hogy végre először sikerült saját pályájukon megverni, még hozzá két gólkülönbséggel, a félelmetes hírű olasz csapatot.

Ötvenezer néző. Az első félidőben Ausztria erős fölényben volt, míg az olaszok a második félidőben nyomultak fel. Az osztrák csatársor az első félidőben már megnyerte a mérkőzést.

TRIESZT. Olasz B. válogatott—Ausztria B. válogatott 2:0 Tizenötezer néző. Az olaszok fölényben voltak. Az osztrákok második csapatát csak kitűnő kapusa mentette meg a nagyobb vereségtől.

Félvezeték Önt, ha „OLLA” helyett silány utánzatokat ajánlanak. Utasítsa vissza ragasztókat az eredeti csomagolású „OLLA”-hoz



BÉCS. Austria—Hakoah 3:0. Slovan—Sportklub 3:0. Libertas—Wakker 3:2. WAC—Alte Internationale 4:1. ROMA: Délolaszország: válogatott—Budapest válogatottja 4:2 (2:1).

BUDAPESTI LABDARUGÓ-MÉRKŐZÉSEK

Budapest vasárnap számos barátságos mérkőzést játszottak le. Az eredmények közül hatalmas meglepetés az Ujpesti veresége a Nemzetitől. A Ferencváros viszont nem bírt elbánni a Lőbussal.

BUDAPEST: Ferencváros—Phöbus 2:2. Hungária—Budai „11” 5:1.

Kispest—III. Kerületi FC. 3:0. Nemzeti—Ujpest 3:1.

DEBRECEN: Bocskai—Főiskolai válogatott 4:0.

SZEGED: Szeged FC—Kecskeméti AC 5:1.

Tura-eredmények

LUXEMBURG: CFR (Bukarest)—Luxemburg válogatott 2:2 (2:1).

Vívósport

BUDAPEST. Vasárnap délután a tözszerűen megteremtett a pénzintézet és sportegyletek, továbbá a kolozsvári Atlétikai Klub vívónak versenyt. A közönség sorában ott volt a budapesti román katonai attasé is. A magyar vívók heves küzdelem után 9:2 pontarány nyál győztek.

STENO-DAKTYLOGRAPHIN

Rumänisch Deutsch-Ungarisch, lang. Erfähr beste Empfehlung sucht passende Position sofort oder später. Angebote werden durch Rudolf Mosse Sibiu, unter „IRU/1005” weitergeleitet.

Brukenthal Szanatórium

Freck—Avrig, jud. Sibiu.

Üdülő otthon és vizgyógyintézet, Knep—Wörsholzer-rendszer. — A téli és tavaszi gyógykúra különösen hatékony. Téli árak: Lakás és étkezés egyszemélyes szobában napi 80 lej, többtagos szobában személyenként 60 lej. Tájékoztatót az igazgatóság küld.

SENZACIOS KÖNYV A GYÓGYÍTÓ TUDOMÁNY CSODÁIRÓL

Hipnózis-gyógymód a szervi és lelki betegségeknél

Irta: Dr. Völgyesi Ferenc főorvos.

A tartalomjegyzékből: Az emberi lélek titkai és az emberi szellem vezet. — Öserők az emberi lélekben. — Kurázslás és orvosi tudomány. — Tuberkulózis és hipnotizmus. — A rákbetegség. — Az idegesség gyógyítása. — Levél a lourdesi csodabélyről. — Gyomor- és bélbajok. — Mi a hipnotizmus? — „Gyógyíthatatlan” betegségek gyógyítása. — Szervi szivbajos egyen terhesége, szülése, hipnotizmus segítségével. — Egy különös eset a hipnotikus fogyasztó és álmatlanság ellenes kurák közül. — Impotencia gyógyítása hipnózissal. — A hipnózis jelentősége szív- és asztmabetegségeknél. — Alkoholizmus gyógyítása hipnózis segítségével. — Hipnózis és szuggestió a bibliában. — Hipnózis csodái az orvostudomány szolgálatában. — Szivnyomás, halálfélelmek, álmatlanság, szédülés, bűnöző hajlam, stb., stb., biztos gyógyítása hipnózis gyógyimóddal.

Mindenkinek, ki az emberi test és lélek titokzatos összefüggéseit megismerni akarja, aki „gyógyíthatatlan” betegségeire biztos gyógyulást akar találni, el kell olvasnia ezen művet!

A roppant értékes, érdekesítően megírt vaskos mű ára csak 120 lej.

Rendelje meg azonnal, mert csak pár példány áll rendelkezésre!

Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában,

Brassó Kapu utca 56-58.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpeldányt nem adunk.

Vétel-eladás

KOTTAVÁSÁRLÁS előtt okvetlenül kérje legolcsóbb árjegyzékemet. Galambos kottaantiktárium, Timişoara.

Eladó széna, Firtanuş községben 350 mm. jóminőségű széna és 450 kalongya buza és zabszalma jutányos áron eladó. Érdeklődni lehet ugyanott, a jegyzői irodában. P. n. Cristur, jud. Odorheiu. 1535

FINOM MELEG GYAPJU HARISNYAKAT, cérna férfizoknikat, gyapju stucnikat, férfi sportharisnyákat TARTOS ANYAGBOL OLCSO ÁRON KÖTÖK. Cim: Brassó. Str. Nicolai Filipescu 59. földszint jobbra. (Volt Hátulsókobánya) 12937

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályától

Állást nyer

Keresek azonnali fölvetelre egy női pénztárnokot, kereskedelmi végzettséggel, egyúttal egy elsőrendű fűszer- és vegyes-pudlistát, azonnali belépésre. Választ „Szorgalmas” jelígre a brassói kiadó továbbít. 1468

Frizeria Georgescu, Comarnic, keres azonnali belépésre jó fodrászmunkásokat. 800 lej és teljes ellátás. 1528

Gyümölcs- és sétányfákat,

cserjéket, rózsákat és szőlőolíványokat szállít a legjobb minőségben:

Ambrosi-Fischer és Tsai rt.

Kérienek árjegyzékét.

Aud—Nagyenyed.

Kérienek árjegyzékét